

Regnyeli Ujság

Noviszád, 1940 február 7, szerda

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

21. évfolyam 37. szám

A dunamenti kérdéseket nem oldotta meg a beográdi konferencia

Metaxasz és Szaradzsoğlu elhagyták Jugoszláviát — A török külügyminiszter Szófiában — A német sajtó szerint a beográdi békeünnepítés nagy kiábrándulást okozott a nyugati hatalmakkal

A magyar-jugoszláv jóviszony változatlan

Berlinből jelentik: A balkáni konferencia végeredménye és a balkáni államok külügyminiszterei által kiadott határozat, amely a semlegesség megőrzését hangoztatta, valamint azt, hogy továbbra is távol maradnak a háborus akcióktól Európa e részében, a berlini sajtó szerint azoknak a vágyaknak a balsikerét jelenti, amelyek teljesen ellenkező irányban haladtak.

A »Berliner Börsenzeitung« kommentárjában azt írja többek között, hogy német oldalról előre üdvözlendő minden olyan eredményt, amely biztosítja Európa e részének békéjét, jólétét és biztonságát. Ha a beográdi tárgyalás egész ideje alatt különös hangsúlyt mutattak rá a békére és az összefüggés elkerülésének szükségességére, ezt azért tették, mert a feladata nem volt olyan könnyű, amint első pillanatban látszik. Tekintettel kell lenni arra, hogy a négy balkáni állam közül három államnak garanciája van, illetve szerződéses viszonyban áll a nyugati hatalmakkal, de e garanciák megadása, illetve a szerződés megkötése óta az ügyek menete enyhülést hozott a feszültségben.

A feszültség azért is csökkent, mert időközben a balkáni államoknak alkalmuk volt meggyőződn arról, hogy az Olaszországtól és Németországtól való félelmükben, amelyet mesterségesen rendeztek, kötöttek üzletet. Csakhamar meggyőződhetek azonban arról, hogy

ez a mesterségesen előidézett félelem teljesen alaptalan volt. Ezért feltételezhető, hogy ma még Törökországban is nyugodtabban itélik ezt meg. Törökországban valószínűleg felvetik majd a kérdést, hogy szükséges volt-e a német-török viszonyt súlyosítani azzal, hogy egészen idegen érdekeket szolgáló feszültséggel terheltek meg és, hogy ebben a szakadásban a gazdasági és más viszonyok is már megpróbáltatásnak vannak kitéve.

A viszonyosság elve alapján e tekintetben német oldalról nem áll fenn semmi szándék, hogy meggyengítsék azt a kedvező benyomást, amit az idő hozott, amely lassanként csökkenti az előző hibás megítéléseket.

Valószínűleg feltehetjük, hogy a beográdi konferencián, a török államhajtót, amely egy időben elutasította azt, hogy a balkáni semlegesség békés partjain hajózzon és a nyugati hatalmak tengerére hajózzon, ismét horgonyt vet majd a hazai vizekben, a béke és semlegesség vizeiben.

A Nachtausgabe szerint kétségtelen, hogy a beográdi konferenciának a semlegesség és béke mellett történt állásfoglalása keserű csalódás a nyugati hatalmak részére. A beográdi találkozó — írja a lap — megmutatja, hogy a balkáni államok azt akarják, hogy Anglia és Franciaország békében hagyják őket.

A balkáni szövetség államainak különböző helyzete

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség diplomáciai szerkesztője a következőket írja a beográdi konferenciáról:

A balkáni egyezmény találkozója minden szenzációs eredmény nélkül végződött. Ez különben előrelátható is volt. Az egyezmény pozitív része a balkáni egyezmény meghosszabbításában és abban nyilvánult meg, hogy egységes álláspontot foglaltak el a Balkán békéjének megóvása érdekében.

Ami a többi kérdéseket illeti, mind a négy állam megtartotta a maga álláspontját. Jugoszlávia, amely a garanciákon kívül esik, összes szomszédaival együttműködik. Romániának és Görögországnak más helyzete van, mint Jugoszláviának és Törökországnak és ezért nekik viszonyossági kötelezettség nélkül nyújtottak biztosítékokat, Törökországot pedig a nyugati hadviselő államokkal fennálló szövetsége köt.

Az az elismerés, amelyet dr. Cincár-Markovics és Gafencu az olasz kormánytól kifejezésre juttatott azért a fáradozásért, ame-

lyet a Balkán békéjének megvédése érdekében kifejtett, kivételes és jelentős. Minden oldalról elismerik, hogy a konferencia után megerősödött a faszi Olaszország álláspontja, amely állandóan a Balkán békéjének megvédése érdekében dolgozott. A dunamenti és balkáni Európa kérdései még megoldatlanok maradtak.

A magyar kérdés ugyanott van, ahol volt

A beográdi konferencia eredménye változatlanul foglalkoztatja az európai sajtót. Érdekes, hogy amíg a semlegesség megőrzésére vonatkozó határozat általános melegeledést keltett, addig Romániának a magyar és bolgár kérdésben elfoglalt merev álláspontja élénk megjegyzések tárgyát képezte.

A Popolo di Roma közli beográdi munkatársának jelentését, aki megállapítja, hogy a dunamenti kérdés ugyanott van, ahol volt. Romániában azt várták, hogy Gafencu beszédét nagy taps kíséri majd a hallgatóság köréből, de ez elmaradt, sőt helyette fütty is elhangzott. Magyar részről kijelentették, hogy a dunamenti kérdést nem lehet szép szavakkal elintézni. A lap tudósítója azt az íntelmet intézi az érdekeltekhez, hogy a mai időben nagy erőfeszítéseket kell tenni a bonyodalmak és dráma megakadályozása érdekében. Jugoszlávia a maga részéről igyekszik jó hatással lenni Romániára, ez azonban a jelek szerint nem elég. A legerősebb ütőkártya Olaszország kezében van. Ennek kell majd eldöntenie a játszmát.

A római Avenire című lap megállapítása szerint feltűnt, hogy Gafencu sokkal kedvezőbbben nyilatkozott Bulgáriára, mint Magyarországra irányában. Ez azonban érthető, mert Bulgária követelése kevesebb, mint Magyarországé. Déldobrudzsa nem olyan terület, mint Erdély. Ha igaz az a hír, hogy Gafencu Rómába is ellátogat, akkor az eddigi diplomáciai munkát folytatni kell Bukarest és Budapest irányában.

A Stampa szerint jobb lett volna, ha a beográdi konferencián reális megoldást találtak volna a magyar és bolgár követelések ügyében. A beográdi értekezlet nem akadályozta meg a kilátást, de azért éberségre van szükség.

Magyarország és Bulgária követeléseit nem szabad vakvágányon hagyni — állapítja meg a Stampa.

Az olasz sajtó megegyezik abban, hogy Románia magatartása egyáltalán nem zavarta meg a magyar-jugoszláv jóviszonyt.

METAXASZ ÉS SZARADZSOGLU ELUTAZÁSA

Nisből jelentik: Kraszojevics Janityje moravai bán hétfőn este vacsorát adott a magas vendégek tiszteletére a gazdagon felszített báni palotában. A vacsorán megjelentek: Metaxasz görög miniszterelnök, Szaradzsoğlu török külügyminiszter és felesége, Cvetkovics Dragisa miniszterelnök, Leon Melasz, Papadakics Bazil görög meghatalmazott miniszterek, Erkiné, továbbá Metaxasz és Szaradzsoğlu kíséretének többi tagjai, Naumovics Jován tábornok, hadseregpáncsnok, Predics Dimitrije, a második lovashadosztály parancsnokló tábornoka és számos

más előkelőség. A vacsora alatt a lovashadosztály zenekara hangversenyezett. Vacsora után Metaxasz és Szaradzsoğlu a megjelent előkelőségekkel beszélgettek, majd valamivel 11 óra előtt autókon a pályaudvarra mentek. Az állomás Cvetkovics Dragisa miniszterelnök elbucszott vendégeitől, akik beszálltak szalónkocsijukba. Metaxasz görög miniszterelnök 11 órakor különvonaton hagyta el Nist, míg Szaradzsoğlu feleségével és kíséretével tagjaival szalónkocsikban foglaltak helyet és lefeküdtek aludni, mert kocsijaikat a Beográdból reggel fél öt órakor Nisbe érkező gyorsvonathoz csatolták és ezen tették meg az utat Szófiáig.

A nyugali hatalmak nagy haditanácsa ismét ülészett

A német-francia harctéren nem történt semmi

A francia és német vezérkar jelentései egyhanguan megállapítják azt, hogy a nyugati harctéren nem történt jelentős esemény.

A Havas-ügynökség párisi jelentése szerint hétfőn délelőtti ismét összeült a szövetségesek nagy haditanácsa. Nagybritannát Chamberlain miniszterelnök, Churchill, az admirális első lordja, lord Halifax külügyminiszter, sir Kingsley Wood légügyi miniszter, Oliver Stanley hadügyminiszter, továbbá sir Dudley Pound tenger-nagy, sir Edmund Ironside tábornok, Ismay vezérőrnagy, Franciaországot Daladier miniszterelnök, Campinchi tengerészeti miniszter, Guy la Chambre légügyi miniszter, Champetier de Ribes külügyi államtitkár, Leger a külügyminisztérium vezértitkára, továbbá Gamelin tábornok, főparancsnok, Darlen tenger-nagy, Vuillemin légügyi tábornok és Decan tábornok képviselik.

A brit delegátusokat Daladier üdvözölte és sajnálkozását fejezte ki, mert legutóbbi balesete miatt nem látogathatott el Angliába, hogy résztvevett volna a La Manche csatorna túlsó partján tartott értekezleten. Chamberlain a brit delegátusok rokonszenvére biztositotta Daladiert és örömet fejezte ki meggyógyulása felett.

A tanácskozás befejeztével Daladier ebédet adott Chamberlain tiszteletére. Az ebéden a brit és francia delegációk tagjai, Sir Ronald Campbell párisi brit nagykövet és több előkelő személyiség vett részt.

NAGY TŰZ LONDONBAN

Londonból jelenti a Havas-ügynökség: Kedden reggel tűz ütött ki a londoni York herceg laktanya közvetlen közelében levő épületben. A tűz következtében az épületben elhelyezett kábel és tisztítóthoz elhamvadt. A tűz egy ideiglenes kórházra is átterjedt. A betegetek sikerült megmenteni. A tüzet egy órai megfeszített munka után eloltották.

BELGIUMBAN ISMÉT NAGY A NYUGTALANSÁG

Rómából jelenti a Popolo di Roma és a Messagero jelentései szerint Belgiumban ismét nagy a nyugtalanság. A belga kormány mindent megtesz, hogy ne érjék meglepetések és minden eshetőségre készen álljon. Belga-Kongóban is nagyarányú légvédelmi intézkedéseket tesznek.

A magyar követ a kereskedelmi miniszternél

Beográdból jelenti: Dr. Andrasz Ivan kereskedelmi miniszter tegnap délelőtti fogadta báró Bakácz-Besseney beográdi magyar követ látogatását és hosszabb ideig tárgyalt vele.

URANIA MOZI - Noviszdád

MA

TÓTH EDE remek magyar népszínműve

A FALUROSSZA

Főszerepben: **Dajka Margit, Gregus Zoltán, Somogyi Erzs, Rózsahegy Kálmán**

Rendezte: **Pásztor Béla** A magyar filmgyártás csodaműve II

Jegyek elővételben az Urania mozi pénztáránál kaphatók. — Telefon 40-31 Gondoskodjék idejében helyről!

Borisz király kihallgatáson fogadta a török külügyminisztert

Szófiából jelenti: Szaradzsoğlu török külügyminiszter tegnap délelőtti a bolgár fővárosba érkezett. A szófiai pályaudvaron Kjosztivannov bolgár miniszterelnök-külügyminiszter és számos előkelőség fogadta. A török külügyminiszter rövid ideig beszélgetett a bolgár

miniszterelnökkel, majd a török követség palotájába hajtatott. A török követségről délelőtti 11 órakor a királyi palotába ment Szaradzsoğlu török külügyminiszter, akit Borisz bolgár király kihallgatáson fogadott.

A szovjet bombák hét nap alatt 145 polgári személyt öltek meg

A szovjet hadvezetőség nem kiméli emberét, csak hogy eredményt érjen el, de a finnek minden támadását visszavernek

A moszkvai német nagykövetet Berlinbe rendelték

Helsinkiből jelenti a Stockholm Tidningen munkatársa, hogy a szovjet csapatok kétségbeesett erőfeszítéssel támadtak a Ladoga-tó mentén levő finn stratégiai állások ellen, de a finnek nagy veszteségeik árán visszaverték őket. Az oroszok veszteségei olyan súlyosak voltak, hogy előretolt állásaikat is ki kellett üríteniük. A Mantsuban levő finn ütegek szétszórják a szovjet katonákat. Summa körül a szovjet nyomás még tart. A jelek azt mutatják, hogy a szovjet hadvezetőség minden áron el akarja foglalni ezt a pontot. A Mannerheim-vonalra kilőtt 100.000 gránát, az ezernyi bomba és a gyalogság sorozatos támadásai sem tudták a finn ellenállást megtörni. A finnek nem elégedtek meg azzal, hogy a motorizált szovjet csapatok támadását visszaverjék, hanem amikor az este beálltával észrevették, hogy a vörös katonák az ugynevezett senki földjén árkokat ásnak, elmentáadásba mentek és visszavetették az oroszokat kiindulási helyeikre. Finn katonai körökben az a vélemény, hogy a szovjet hadvezetőség nem adja fel a támadást Summa kerületben. Megállapították, hogy azt a szovjet hadosztályt, amely a harc kezdetén ott volt, visszavonták és mással váltották fel nagy veszteségei miatt. A szovjet hadvezetőségnek azonban elég hadosztály áll rendelkezésére a karélliai fronton és ezekkel újabb támadásokat intéz a finnek ellen.

Az a hír, hogy a 18. szovjet hadosztályt a Ladoga-tó környékén levő harcokban megsemmisítették volna, a finn hadvezetőség hivatalosan megcáfolta.

AZ OROSZ JELENTÉS

Moszkvából jelenti: A leningrádi katonai parancsnokság vezérkari főnöksége közli:

»Felderítő tevékenység és helyenként tüzéségi tűz. A Ladoga-tó felé északra levő területen folytatódik a csatározások a gyalogsági erők között. A repülőcsapatok több felderítő utat végeztek.»

AZ OROSZ REPÜLŐ-TÁMADÁSOK ALDOZATAI

Helsinkiből jelenti: A finn légvédelmi parancsnokság legújabb jelentése szerint január 28-tól február 5-ig a szovjet repülőgépekről 6.800 különböző bombát dobtak le Finnország belső területeire. A bombák 145 polgári személyt megölték, 179 személyt pedig megsebesítettek. A szovjet repülőgépekről továbbra is dobnak le röpiratokat, még pedig ugyanakkor, amikor az egyes helyeket bombázzák. Hétfőn délelőtti 11 óra 35 perckor légi riadó volt Helsinkiben, amely két óra hosszat tartott.

UJABB BEHÍVÁSOK OROSZORSZÁGBAN

Rigából jelenti: A szovjet kormány zászló alá hívta az 1920. és 1921. év hadköteleseit.

AZ OROSZ EJTŐERNYŐS CSAPATOK

A német távirati iroda helsinki jelentése szerint a szovjet csapatok mind sürűbben vetik harcba ejtőernyős csapataikat a finnek arcvonalá mögött. Egy-egy osztag egy tisztből és öt altisztből áll, akik a repülőgépekről ejtőernyők segítségével le-

ugranak, hol éjjel, hol pedig nappal. Az ejtőernyős csapatokat könnyű gépfegyverekkel és kis rádiókészülékekkel látták el.

A hétfői szovjet légitámadás főleg Turku és Tamisari ellen irányult. Mindkét hely Finnország délnyugati részén van. Ezenkívül Északfinnországban egész sor helyiséget bombáztak. Viipuri bombázása több órán keresztül tartott.

A szovjet hadvezetőség az előretolt állásokban levő csapatait repülőgépekről látja el élelmiszerekkel.

A Kumotól északra levő vidéken a szibériai szászolaj intézett támadást a finnek ellen.

GRÓF SCHULENBURG BERLINBEN

Berlinből jelenti: Gróf Schulenburg moszkvai német nagykövetet jelentéstétel céljából Berlinbe rendelték. A nagykövet a szovjet-német gazdasági tárgyalásokról tesz jelentést, de valószínűleg beszámol a finn-szovjet háborúval kapcsolatos kérdésekről is.

Egy évig tart az amerikai flotta gyakorlata

Washingtonból jelenti: Az amerikai csendes-óceáni flotta április 1-én fut ki sandiegi és többi flottatámaszpontjára ról egy évig tartó gyakorlatra. Az amerikai flotta gyakorlata 13 hadihajó és 305 repülőgép fog résztvenni. A flotta gyakorlata az Alaszka-Haway-Panama rész védelmét szolgálja. A flottagyakorlatra sem külföldi at-tasékat, sem a saját munkatársait nem hívták meg.

A cseh-morvaországi városok és falvak német nevel

Prágából jelenti: A cseh-morva protektorátus minden városa és községe német nevet kapott úgy, hogy ezután a cseh elnevezések mellett a német neveket is lehet használni. Külön bizottságot küldtek ki, amelynek feladatává tették a német helységnevek kikutatását régi okmányokból. A bizottság teljes eredményt ért el, mert minden városnak és községnek megtalálták a régi német nevet.

Koncentrációs táboraiban helyezik el a protektorátusbeli vandorcigányokat

Prágából jelenti: Február 1-én lépett életbe a cseh-morva protektorátus területén az a rendelet, amely a vandorcigányok letelepítését rendeli el. A cigányoknak állandó lakhelyet és rendes foglalkozást kell keresniük. A cigányokat főleg mezőgazdasági munkásokként fogják alkalmazni. Azok, akik nem akarnak dolgozni, koncentrációs táboraikba kerülnek. A csehországi cigányok nagyrésze Szlovákiába és Lengyelországba költözött tavaly. A legnagyobb cigánytábor Brünn környékén van. A cseh-morva protektorátusban élő cigányok számát 4.000-re becsülik.

HALLÓ!

A spanyol külügyminisztérium hivatalos jelentést adott ki, amelyben teljesen alaptalanoknak mondja a külföldi sajtó híreit, amelyek a spanyol kormány és a Vatikán közötti tárgyalás részleteiről megjelentek. A tárgyalások folyamatban vannak, de azokat a szokásos diplomáciai titoktartással kezelik. A tárgyalások befejeztével részletes kommunikációt adnak ki.

A japán Domej-iroda jelentése szerint Arsen Henry, Franciaország tokiói nagykövete felkereste Tanie japán külügyi segédminisztert és tiltakozott a Junan vasutvonalknak japán repülők által történt bombázása ellen. A japán külügyi segédminiszter válaszában kijelentette, hogy ezek a repülések tényleg megtörténtek és a stratégiai szükségességnek feleltek meg. A külügyi segédminiszter kijelentette, hogy a japán kormány a kérdést barátságos módon kívánja megoldani, de előbb részletes tanulmány tárgyává teszi a beérkezett jelentéseket.

A palesztinai hivatalos lap szerint Haifa kikötőjét, ahol az iraki petróleum vezeték véget ér, valamint a környező kikötőket, továbbá a vízirepülőgépek fel és leszállására szolgáló kikötőket és azokat, ahol olajfinomító telepeket létesítenek, védett, illetve zárt kikötőknek nyilvánították.

A 2.200 tonnás »Delfin« spanyol hajó a Guadalquivir folyó torkolatában elsüllyedt. A nagy vihar következtében oly erős volt a folyó áramlása, hogy a hajó felborult és így süllyedt el. Legénységét megmentették.

A jövő csütörtökön ül össze a Duce elnöklése alatt a legfőbb olasz honvédelmi bizottság. A bizottság feladata a legfontosabb szervezeti rendelkezések kiadása, amelyekre az országnak szüksége lenne háboru esetén. Ezért a bizottságban a katonai, pénzügyi, gyáripari és technikai intézmények kiküldöttjei foglalnak helyet. A jövő csütörtöki ülésen a bizottság miniszteri, államtitkári tagjai, a tengerészeti vezérkar, a szárazföldi és légi haderő vezetői, a nagyvezérkar főnöke és a különböző fegyvernemek vezérkari főnökei vesznek részt.

Roosevelt elnök újságírókkal folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy már belefáradt azokba a kérdésekbe, amelyeket harmadik jelölése ügyében intéztek hozzá és ezért nem akar erre a kérdésre most válaszolni. »Ha eljön az ideje, nyilatkozni fogok« — mondotta Roosevelt.

Van Vorst báró holland vezérőrnagyot, a könnyű hadosztály parancsnokát, továbbá a lovas és kerékpáros osztagok felügyelőjét felmentették megbízatása alól és a vezérkarhoz osztották be. A tábornok nemrég feltűnést keltő cikket írt Hollandiának áradással történő védelméről. Áthelyezése a holland hadvezetőségben beállott változással függ össze.

Megnyílt a Berlinből Moszkvába vezető közvetlen vasuti összeköttetés. A vonatok Kóvnon keresztül haladnak.

Gázaltatással végzik a műtéteket az amerikai orvosok

Pólya Jenő budapesti sebészfőorvos beszél az amerikai klinikákon szerzett érdekes tapasztalatairól

Budapest, február.

Pólya Jenő dr., a Szent István-kórház sebészfőorvosa a múlt év októberében az American College of Surgeons meghívására meglátogatta Amerika legfontosabb orvosi gócpontjait, ahol tizenkét előadást tartott. Tapasztalataiban gazdag négyhónapos utjáról most érkezett vissza. Telve van élményekkel, amelyek Amerikába érkezésekor valóssággal megrohanták. Alig-hogy partraszállt, máris az újságírók keresztkérdésének a pergőtűzében került. Az első kérdés, amit nekiszegeztek:

— Mi a véleménye az európai helyzetről?

A híres sebész ezt a szerény választ adta:

— A politikához nem értek.

— Akkor talán nyilatkoznék arról

— kérték az újságírók —, hogy miről fog előadást tartani a kongresszuson.

— Ehhez viszont önök nem értenek

— felelte Pólya tanár és ezzel az interjú be is fejeződött.

Nevete mesélte Pólya professzor ezt a kis intermezzót, én pedig várakozva néztem rá, hogy ezek után vajjon nekem mit fog mondani.

— Jölessz érzéssel állapítottam meg

— kezdi a beszélgetést —, hogy a magyarok mennyire összetartanak oda-

kint és hogy az amerikaiak mennyire megbecsülik a magyarokat. Detroit mellett

csak a Ford-gyárban 30.000 magyar munkás dolgozik. A gyár vezetője megemlítette, hogy a legjobb rajzoló kivétel nélkül magyarok.

Csikágóban sok olyan amerikaival találkoztam, akik 1909-ben Budapesten voltak, amikor itt volt a nemzetközi orvoskongresszus és míg ma is a legnagyobb szeretettel és melegséggel emlékeznek meg a híres magyar vendégszeretetről.

— Ami ezenkívül Amerikában meglepett és nagyon megfogott, az a rendkívüli adakozási készség. Ez nekünk, európaiaknak különösen azért szembeeső, mert nálunk mostanában inkább elvesznek, mint adnak. Amerikában viszont

mindenki ad és mindenki segít egymáson.

Ez is egyik magyarázata annak, hogy miért mutat olyan méreten feüli fejlődést az orvostudomány. Az orvosi kutatás céljaira ugyanis a legnagyobb összeget is kevésnek tartják. Az amerikai pénz készségesen vándorol, körülül és olyan helyekre is eljut, ahol nem azonnal jelentkezik a befektetett tőke kamatja.

A csodálatos Mayo-klinika

— Az orvosi vonatkozásban megnyilvánuló áldozatkészségnek egyik legszembeesőbb megnyilvánulása a Rochester Minnesotában épült »Mayo«-klinika, amely a vele szervesen együttműködő nyolc kórházzal és az orvosi lakásokkal együtt egy egész külön kis egészségügyi város.

Ezen a klinikán főleg fiziológiai és patológiai eseteket vizsgálnak és a klinikának kizárólag ambuláns betegek vannak. Dr. Mann, a klinika vezetője főleg májbetegedésekkel, anyagcserezavarokkal és vérmegetedésekkel foglalkozik. Vizsgálati és kísérleti célokra valóssággal tömeg-állatállomány áll rendelkezésünkre. Kutya, macska, egér, ökör, majom, ló és minden más állat, ami ezekhez a kísérletekhez szükséges. Óriási intézmény a »Mayo«-klinika, amelynek arányaira jellemző, hogy

ezen a klinikán évente körülbelül százezer beteget vizsgálnak meg.

Egy másik érdekessége ennek a klinikának, hogy körülbelül 2000 kórtörténetet őriznek az irattárban. A technikájuk, kartotékrendszerük, valamint az egész technikai berendezésük olyan fejlett, hogy ha valaki például egy harminc év előtti betegnek a kórlapját kéri, elég egy csengőnyomás és pár percen belül csöpostán máris megkapja a kórlapot. Adminisztrációjuk csodálatos és az európaiakra nézve majdnem utánozhatatlan. Egy külön hivatalban kizárólag azt tartják nyilván, hogy ki érkezett a klinikára és ki távozott el.

A klinika 600 orvossal dolgozik.

Büszkén említem meg, hogy ezen a klinikán a gyermekorvos magyar.

Az egyes orvosi szak olyan mértékben van képviselve, hogy ha egy beteg egy általános vizsgálaton akar átesni, husz különböző orvos is megvizsgálja.

AMIVEL MEGELŐZTÜK AMERIKÁT

Különböző, egészen tudományos orvosi élmény futólagos megemlézése

után Pólya Jenő tanár mint érdekességet említi, hogy Amerikában külön farmok vannak, ahol bizonyos egérfajtákat tenyésztnek, kizárólag a rákbetegség kísérleteire. Vannak olyan kitenyésztett egérfajták, amelyek az első vemhesség után minden beavatkozás nélkül, azonnal emlőrákot kapnak. Pólya tanár még említi, hogy Amerikában a betegebiztosítás nincs törvényesen megszervezve. A Roosevelt-féle programban benne van, hogy az amerikai OTI-t rövidesen megszavaztassa a törvényhozással. Mi tehát a társadalmi biztosítás kérdésében megelőztük Amerikát,

valószínű azonban, hogy az amerikai OTI, már csak az ottani gazdasági viszonyokat alapul véve, idővel sokkal tökéletesebb lesz, mint a miénk.

A professzor a szigorúan vett tudományos kérdésekről rövidesen előadást fog tartani orvosi körökben. A nagyközönséget is érdeklő orvosi anyagból elmondotta, hogy

a sebészet terén az utóbbi években semmi olyan különleges újítás nincs Amerikában, amit Európában is ne ismernének. Azonban valami különbség mégis van.

— Ha ezt a különbséget ki akarnám fejteni, legjobban azzal tudnám érzékelteni, ha azt mondom, hogy

az európai és amerikai sebészet közötti differencia olyan, mint egy végzett muzsika és Hubay hegedűjátéka közötti különbség.

Amerikában az egész orvostudományt, annak minden ágazatában a kérdéseknek a finom nüanszokban való kidolgozása jellemzi.

OPERÁCIÓ GÁZALTATÁSSAL

— Az anaesthesia (altatás) Amerikában éppen olyan különleges szak, akárcsak a szemészet vagy gégszét. A kész orvosok négy évig tartó tanfolyamon képezik ki magukat erre a szakra. Az altatásra való kiképzést is a finom nüanszokra való törekvés jellemzi. Műteteiknél

Fogápolás, egészség-ápolás!

Sarg

KALODONT

fogó ellen

különösen a gerinevelő-érzéstelenítést alkalmazzák,

amely mellett gyomor-, epe- és más egészen súlyos műtéteket végeznek. Ilyen érzéstelenítést Európában először Bir berlini professzor alkalmazott. Mi is használjuk ezt az érzéstelenítési formát, de korántsem olyan gyakran, mint Amerikában, ahol egyes orvosok valóssággal specializálták magukat az altatásnak erre a módjára. Ez az altatási módszer igen sok veszélyt rejt magában, ezért itt is érvényesül az az amerikai gondolat, amelyel mindig a kérdések árnyalati finomságára törekvesnek.

Amerikában újabb gáz-altatással is kísérleteztek, sőt a legutóbbi időkben már a legtöbb műtétet gázaltatással végzik.

A gázzal való altatás is elég veszélyes, mert igen sok gáz könnyen robban, ezért is a folyosókon mindenütt figyelmeztető táblák jelzik: »No smoke« (Tilos a dohányzás).

— A modern »air conditions«-t ma már minden amerikai műtőben használják. Ennek nagy jelentőségét nem kell kihangsúlyoznom, hiszen laikus ember is megérti, hogy mit jelent az, ha az operáció teremben állandóan szűrik, állandóan cserélik az elhasznált levegőt, friss, oxigéndús levegővel. Azonkívül állandóan temperálják a műtő levegőjét is és ezzel mindig el tudják érni azt a megfelelő hőfokot, amire a betegnek szüksége van. Természetesen a levegő baktériumtartalma is lényegesen csökken, ami egy operációsteremben rendkívül nagy jelentőséggel bír.

Pólya Jenő professzor nemcsak az orvosok munkáját figyelte meg, de észrevette az orvosi segédszemélyzet helyzetét is.

— Amerikai ápolónőknek a társadalmi helyzete egészen más, mint az európaié. Mondhatnám, hogy kiváltságos. Igaz, hogy

az amerikai ápolónő rendkívül kulturált és művelt.

hiszen ahhoz, hogy Amerikában valaki ápolónő lehessen, nemcsak középiskolai végzettségre van szüksége, hanem utána még egy ugynevezett hároméves »trainingre« is. Általában véve az amerikai nő egészen más, mint az európai. Nem »ékszer«, mint Európában, mert Amerikában a nők igen komolyan és keményen dolgoznak.

Perlaky Mária

BURGONYÁBÓL KÉSZITENEK ROTÁCIÓS PAPIROST NÉMETORSZÁGBAN

Vajjon, ha papir lesz a krumpliból és nyomtatnak rá betűsereget, Körítésként a husételhez ott Papirost esznek majd krumpli helyett?

FANYAR TÓBIÁS

Arcképek

A svédek és a finnek

A finnek és a svédek ősi történelme szorosan összekapcsolódik egymással. Amikor a kereszténység elterjedt Észak-Európában, a svédek voltak a finnek hittérítői. A térítési harc során egész Finnország a svédek védelme alá került. Majd 700 évig éltek a finnek svéd fennhatóság alatt. Azonban korántsem szabad azt gondolnunk, hogy ez az idegen fennhatóság elnyomatást jelentett. Az akkor még szinte kizárólag halász-, vadász- és földműves nép hamar megbarátkozott a nálánál magasabb kultúrfokon álló svédekkel, akik országukat mint a »Svéd birodalom« egy részét kezelték, tehát nem mint gyarmatot s kulturájukkal a finnek is megajándékozták. A vezető szerep természetesen a svédek kezébe került, akiket a nép, amely a nacionalista érzést még nem ismerte, lassanként annyira elismert és megbecsült, hogy tőlük a végén az előkelőbb finnek még a svéd nyelvet is átvették mindennapi és a családban is használt nyelvként, míg a finnt csak maga a nép tartotta meg. A leglényegesebb oka a svéd-finn együttműködésnek azonban a közös ellenség: az orosz.

A mai Finnország lakosságának 10 százaléka most is svéd. Leszármazottjai azoknak az évszázadok alatt betelepült svédeknek, akik a finnekkel együtt folytatták véréket annyiszor a támadó moszkoviták ellen. Épp ezért nem lehet a finnországi svédeket kisebbségnek tekinteni, hanem éppen olyan népelemnek, mint ahogy Svájc tekinti a maga németül, franciául, olaszul vagy rheto-románul beszélő állampolgárait.

Hogy mennyire így van ez, bizonyítják a kétnyelvű nyomtatványok, hivatalos iratok, utcatáblák, de a levélbélyegek, levélbélyegzők, bankjegyek, sőt, hogy aktuálisak legyünk, még a hadicenzura kétnyelvű szövegei is. Ezek után természetesnek vehetjük, hogy a finn hadseregben a svéd anyanyelvűek is teljes mértékben képviselve vannak: közkatonától kezdve fel, egészen a táborkoki fokozatig. A két népelemet legutoljára az forrasztotta még egyszer össze, hogy amidőn az ország több mint száz évvel ezelőtt a svéd kézről orosz fennhatóság alá került, az elnyomatást mind a két népcsoport egyformán megszenvedte.

Nem szabad azonban az igazság kedvéért azt sem elhallgatnunk, hogy a világháború után a teljesen független Finnországban fellángolt a sovinizmus, amely a svéd népelemet is célba vette. De ez csak rövid ideig tartott. A jelenlegi »nemzeti összefogás« kormánya ezt a problémát annyira nem ismeri, hogy a kabinet két tagja — a belügy- és igazságügyminiszter — svéd.

1940 II. 10. ORVOS-BÁL
PETROVGRÁDON
 A HOTEL „VOJVODINA“ ÖSSZES TERMEIBEN!

A németek elsüllyesztettek egy 9.878 tonnás angol hajót

A fengeri háboru áldozatainak száma állandóan növekszik

Londonból jelentik: A Press Association közlése szerint az ellenség az Atlanti-óceánon elsüllyesztette a »Beawerburn« nagy óceánjáró hajót. Azt hiszik, hogy a hajót egy német tengeralattjáró süllyesztette el.

Londonban még nem tudnak részleteket a hajó elsüllyesztéséről. Azt hiszik, hogy részleteket csak akkor tudnak meg, ha a megmenekültek megérkeznek azokkal a hajókkal, amelyek felvették őket.

Későbbi jelentések szerint a »Beawerburn« Anglia délnyugati partjának magasságában süllyedt el.

A Havas-iroda jelentése szerint az elsüllyedt hajó a Canadian Pacific társaság tulajdona és 9.878 tonnás igen gyorsjárú teherhajó volt, amely azonban személyeket is szállított. A hajón 80 főnyi legénység teljesített szolgálatot. Azt nem tudják, hogy voltak-e utasok a hajón.

A »PORTELET« AKNARA FUTOTT

Londonból jelentik: A »Portelet« nevű 1064 tonnás angol gőzös az Északi-tengeren aknába ütközött és elsüllyedt. A robbanás következtében a hajó személyzetének két tagja életét veszítette, míg a kilenc megmentett tengerészt a keleti part egy kikötőjében kihajózták. Az életbenmaradottakat egy finn hajó mentette meg, miután két órát töltöttek a mentőcsónakokban.

ELSÜLLYEDT BELGA HAJÓ

Rotterdamból jelentik: Itteni tengerészeti körökben úgy tudják, hogy a Charles nevű belga hajó elsüllyedt. A legénység négy tag-

ját megmentették és Angliában partra tették. Hatan, akik tutajon akartak megmenekülni, eltűntek.

A NÉMETEK VESZTESÉGEI

Párisból jelentik: Campinchi francia tengerészeti miniszter kijelentette, hogy a szövetségesek legalább negyven német tengeralattjárót elsüllyesztettek 55 közül, amennyit a háboru kitörése óta vízre bocsátottak a németek.

AZ »ASAMA MARU« ESETE

Tókióból jelentik: Arita japán külügyminiszter a szenátusban közölte, hogy a brit kormány ismét kijelentette, hogy békésen szeretné elintézni azt a nézeteltérést, ami az »Asama Maru« hajón levő németek letartóztatása miatt keletkezett. Arita hozzáfűzte ehhez, hogy a brit kormánytól jegyzéket kapott, amelyben közlik, hogy a 21 letartóztatott német közül kilencet szabadon bocsájtanak. Az még nem nyert megállapítást, hogy hol és mikor helyezik ezeket szabadlábra. Arita kijelentette, hogy ezzel nincs megelégedve s az összes letartóztatott németek szabadlábra helyezését követeli.

Tókióból jelentik: A japán kormány utasította a hajóstársaságokat, hogy a hadviselő államok olyan állampolgárait, akik katonakötelesek vagy esetleg gyanúsak tekintetben, nem szabad többet szállítaniok.

ELSÜLLYEDT EGY ANGOL AKNAKUTATÓ HAJÓ

Londonból jelentik: A Sfinx nevű angol aknakutató hajó elsüllyedt. A legénység közül 1 tiszt és 4 matróz a tengerbe fullt, 4 tiszt és 40 matróz pedig eltűnt.

Finn Lappföld, a véres harcok színhelye

A finn telepések élet-halál küzdelme — a kenyérért

A finn harctéri jelentés szűkszavuan ezt mondja: »A finnek Salla környékén visszaverték az orosz támadást.« Az olvasó nem is tudja maga elé képzelni ezt a vidéket, mert hozzá hasonlót nem lel Délkelet-, Közép- és Nyugat-Európában. A tundra szó hallatára sík pusztaságra gondol. Dehogy sík ez a vidék, ellenkezőleg: hatalmas, 300—400 méteres gránitdombokkal teleszórt táj ez, ahol nincs, legfeljebb tenyérnyi sík terület. A mélyebb részeket fenyők és nyírfák végtelen öserdeje borítja, a csucok azonban már kopaszok, legfeljebb törpe bokrok láthatók.

Az egész tájnak szürkés-kék színe van.

Most képzeljük bele ebbe a tájba a finn katonát: nyáron kékesszürke egyenruhája egyezik a táj színével, télen pedig fehér hókópenyit borít magára és így az ellenség még száz lépésről sem vesz észre. A sziklák mindmennyi erősítés: aki mögötte géppuskával áll, ura

az alatta elvonuló völgynek. Egyetlenegy országot vezet az északi sarkköről az Északi Jeges-tengerig, ennek az országnak pedig a finnek az urai.

Nincsen mód arra, hogy az oroszok az őserdőn át nagyobb csapatokat éllemezzenek, itt csak 20—30 emberből álló csoportcskák tapogatózhatnak előre, azokkal pedig a keménykezü finnek elbánnak.

ÁLLANDÓ HATÁRINCIDENSEK

Az oroszok felvonulási területe: Kelet-Karélia tulajdonképpen finn terület; lakosságának többsége finn.

Az oroszok 1920 után önálló szövetségi társasággá szervezték, majd egyik napról a másikra egész falvakat telepítettek át Szibériába. A finn-orosz határon állandó határcidensek voltak. A finnek Kelet-Karjalát Erdélyüknek tekintették, azonban alig vagy sohasem hangoztatták követelésüket. A finn Lappföld természeti gazdagsága

csábította az orosz nagyhatalmat.

A petsamói nikkell- és rézbányák hatalmas vonzóerőt gyakoroltak.

A bányák közelében a finnek óriási erőművet építettek, amelynek áramával a drága érceket feldolgozták volna. Nem messze Petsamótól, az Északi-Jeges-tenger partján, korszerű kikötőt szándékoztak építeni.

innen szállították volna Angliába és Amerikába az ércet.

Ennek a kikötőnek csodálatos vonása, hogy télen sem fagy be, mert a Golf-áramlat vize állandóan melegen tartja a tenger vizét.

ÉLET-HALÁL KÜZDELEM A BETEVŐ FALATÉRT

Krumplít, rozsot, árpat termelnek és fakitermeléssel foglalkoznak. Télen hosszú ideig teljes sötétségben élnek, január közepén felkel ugyan a nap — azonban csak 11 óra tájban. Kárpótlásul nyáron viszont három hónapon át éjjel-nappal világít.

Gyeregy lakott terület ez, alig egy ember jut két négyzetkilométerre.

A lakosok egy részét a lappok alkotják, 3000 lapp lakik erre és hatalmas rénszarvascsordákat legeltetnek. A lapp férfiak négy-szögletes süveget hordanak, négy-szél-süvegnek nevezik. Azt tartja a lapp közmondás, hogy

addig áll fenn Lappföld, ameddig ezt a süveget hordják.

Ruhájuk alapszíne kék, rendkívül élénk színű piros-, sárga-, zöldszínű anyaggal díszítik. Megélhetésük alapja a rénszarvas, ez ad tejet, ennek húsát eszik füstölve, ennek zsírját használják, bőréből bundát, lábbelit, beléből fonalat készítenek.

VÁMMENTES KÁVÉ ÉS CUKOR

Végtelen, dombos pusztaságokon élnek a lappok, nyáron sátrakban, télen pedig gerendaházakban. Ruháskul alszának ebben a nagy hidegben, szerencse, hogy a bolha és tetű alig ismeretes az északi sarkkörön túl.

Vám nélkül lehet behozni finn Lappföldre a kávé, margarint és cukrot.

különbön a szegény lappok nem tudnák megfizetni. Érdekes, hogy a kávévet szöve szeretik.

Jó dolguk van a lapp gyerekeknek: az iskolai időszer csak télen tart, mert a finn tanító csak télen érkezik meg rénszarvasvonta csónakszerű szánon és a tavaszi olvadás előtt el kell távoznia. Amikor a hó elolvad, mocsaras lesz a tájék, nem lehet többé közlekedni. Az iskolában írást, olvasást, számolást, varrást és valamiféle mesterséget tanítanak. Iskoláik jól felszerelték, a gyerekek ott is lakhatnak, étkezhetnek, ha szüleik távol élnek.

Lappok és finnek jóbarátságban élnek ezen a földön, melyet a természet véd meg az idegenek ellen:

télen a végtelen hó, nyáron a víz, mindkettő jó szövetséges a gépesített osztagok ellen.

Lappföld áldása a végtelen csönd, mely békével tölti el az embert. Aki erre járt, visszavágyik ebbe a csöndbe. Lappföldi betegségeknek nevezik ezt a vágyódat, amely még a déli embert is elfogja. A nagy lappföldi, 500 km-es országot, az egyetlen északi országot, hatalmas sárga autóbuszai nyáron idegenekkel télen vágatnak az erdők mélyén, a tengerpart szélén elrejtett szállókhöz.

JÓZSIKA

Valami esinyt követett el Józsika és nagyon félt a következményektől. Fél-szökött tehát a padlásra, ott bebújt egy nagy üres ladába. Ott ült egy óráig, két óráig. Két óra elteltével aztán óvatosan kidugta fejét Józsika a ladából és így morfondírozott:

— Vagy nagyon jól elbujtam, vagy nem keresnek...!

Magyarország álláspontja

A beográdi konferencia határozata és Magyarország

A Pester Lloyd tegnapi száma »Magyarország álláspontja« címen érdekes vezércikket közöl, amelyet röviden idéz a beográdi Pravda is. A Pester Lloyd nagyon közel áll a magyar külügyminisztériumhoz és éppen ezért kelthet nagy feltűnést a cikk. A pesti lap először Magyarország békekészségéről ír és rámutat arra, hogy

a hivatalos magyar politika mindig ellenezte blokk létesítését Délkelet Európában,

mert ez ellentömb létesítését vonta volna maga után. Magyarország békeszerető politikájában azonban mindig ragaszkodott ahhoz, hogy semmiféle provokálás ne érje. Ilyen provokálásnak tekintette a határai mentén történt csapatösszevonásokat, bizonyos határmenti erődítési munkálatok hangoztatását, kisebbségi üldözését és egyes államoknak az indokolt területi változások ellen elfoglalt merev álláspontját.

A magyar és olasz külpolitika a velencei találkozás alkalmával teljes összhangba jutott. Ugyanakkor minden elfogulatlan szemlélő előtt nyilvánvaló volt, hogy

Magyarország nem akar olyan sürgős kérdéseket napirendre tűzni, amely a mai súlyos európai helyzetet még inkább megzavarná.

Feltétlenül felveti azonban ezt a kérdést az arra alkalmas időpontban. Ennek a kérdésnek a megoldása éppen Magyarország elemi kötelessége, még pedig azért, mert Európának olyan exponált helyén van, ahol európai érdek az erős Magyarország.

Ilyen megvilágításban látta Magyarországot az európai helyzetet, amikor összeült a balkáni államok konferenciája.

Magyarország mint meglévő szervezetről tudomást vett a balkáni egyezményről, amelyek egyes állama hoz, — vonatkozik ez elsősorban Jugoszláviára —

barátságos szomszédi viszony kialakulása lehetségessé válik.

Magyarország tudomásul vette, hogy a négy balkáni állam külügyminiszterei az őket érdeklő kérdéseket megbeszéltek. Nem kerülte el a figyelmet az sem, hogy a pohárköszöntők alkalmával barátságos nyilatkozatok hangoztak el Magyarországgal és Olaszországgal kapcsolatosan.

Mindez azonban nem lényeges: az ügy magva a következőkben rejlik:

Magyarország külpolitikája közismert tényező és az általános európai elrendeződés elengedhetetlen tényezőjévé vált, Magyarország és mindazok, akiknek szíven fekszik a délkelet európai igazi béke megteremtése igen szívesen látták volna, ha a beográdi konferencián erre vonatkozólag eredményteljes jel mutatkozott volna.

Sajnos, a záróközlemény nem vetett fény sugarat arra a sötét képre, amely a jövőendő háboruk mérgét rejti magában.

A harmadik pont, amely szerint közösen védelmezik meg minden egyes tagállam területi integritását, nagyon emlékeztet az egykori kis-

antant szellemére — állapítja meg a Pester Lloyd. A román külügyminiszter szerint az egyezmény tagállamai, az egyezményen kívül levő országokkal regionális paktumokat köthetnek és ennek keretén belül rendezhetik a fennálló problémákat. Ebben azonban csak akkor láthat gyakorlati hasznót, ha az nem jelenti a jelenlegi területi helyzet merev megtartását. Ha az illető állam, mondjuk Románia, »nemzeti terület« alatt a román nép által lakott területeket érti és nem azt, amelyen 1.8 millió magyar él, ebben az esetben egy regionális paktum megkötése tényleg mindkét állam megelégedésére jöhetne létre és így szolgálhatna az európai békének. Ha azonban a »nemzeti terület« alatt az egész, közel két millió magyar által is lakott területet értik, akkor igazán felesleges egyetlen szót is vesztegetni más megegyezési pontokról tárgyalni.

Mert — ha még nem tudnák — akkor mindebből, ahol Európa jövőbeni alakulására befolyást akar-

nak gyakorolni, tudomást kell venni arról, hogy Magyarországgal ott, ahol közel két millió magyar él, trianoni alapon — amelyhez a balkáni szövetség eddig nem tartotta magát kötöttnek — tárgyalni nem lehet. Magyarország türelme és arra irányuló készsége, hogy a kontinens mai nehézségeit ne növelje,

senkit se tévesszen meg olyan irányban, mintha hajlandó lenne életbevágóan fontos problémáit a végtelenségig elhalasztani.

Magyarország tudatában van európai missziójának, igazságosságának és kötelességének, de tudja azt is, hogy a magyar külpolitika e tekintetben teljesen számíthat barátaira, akik e probléma fontosságát megértik és értékelni tudják.

Nagyon sajnálnák — fejezi be cikkét a Pester Lloyd —, ha a magyar hivatalos és nem hivatalos körök magatartása a balkáni konferenciával szemben egyesekben azt a téves nézetet keltette volna, hogy Magyarország európai gondolkodásmódja gyengeség jele. Nyílt kérdés marad, hogy helyes volt-e Magyarországgal szemben a mai joghelyzetnek in peius való megváltoztatása következtében a megfontolatlan provokáció útjára lépni.

és kikergette őket a házból később azonban visszatértek,

benyomták a péküzlet törött ablakát és 6 kiló kenyert elvitték.

A bíróság hosszu tanácskozás után a két elsőrendű vádlottat magánbírók háborítása címén bűnösnek nyilvánította és Homolya Ilonát 420 dinár pénzbírságra vagy 7 napi elzárásra, Homolya Verát pedig 300 dinár pénzbírságra vagy 5 napi elzárásra ítélte, de

az ítélet végrehajtását egy évre felfüggesztette.

Homolya Erzsébetet felmentették a vád és következményei alól.

Az első- és másodrendű vádlottat kötelezte továbbá a bíróság, hogy a magánvádló ügyvédjének 800 dinárt fizessenek ügyvédi költségek címén. A magánvádló Homolya Ferencet kötelezte a bíróság, hogy a harmadrendű vádlott helyett a dr. Streitzky ügyvédi irodának ügyvédi költségek címén fizessen meg 400 dinárt. A perköltségek megtérítésére kötelezte a bíróság mindhárom vádlottat, a harmadrendű vádlott helyett szintén Homolya Ferencnek kell a perköltségeket megtéríteni. A bíróság az első- és másodrendű vádlott anyagi helyzetére való tekintettel Homolya Ilonát és Homolya Verát felmentette az ügyvédi és perköltségek fizetésének terhe alól, de Homolyának a harmadrendű vádlott helyett fizetnie kell.

A konvoj-rendszer eddigi mérlege

Osloból jelentik: A tengeri kereskedelmi hajózás lassanként átér a konvojrendszerre, ami lényegében a hadihajók kísérete alatti hajózás. A hajózásnak ezt a módját egyre inkább kiépítik, hogy így a védtelen, fegyvertelen kereskedelmi hajókat a támadások ellen megvédjék.

Az angolok már az előző világháborúban is bevezették a konvojt, de ez a rendszer a mostani háborúban sokkal gyorsabban terjedt el. Érdekes, hogy némely semleges állam szintén saját hadihajóival kísérteti kereskedelmi hajóit, a legtöbb azonban a nyugati szövetségesek hadihajói védelme alá helyezi őket.

Az eddigi kimutatások szerint a háború első három hónapjában az ilyen védelem alatt közlekedő 3070 hajó közül 7 veszett el. Január hó 6-ig az 5911 hajó közül 12 hajó a veszteség, a legújabb kimutatás január 19-ig szól, ez időpontig **a brit konvojban 6872 hajó**

haladt és közülük 14 hajó veszett el.

A statisztika egyrészt bizonyítja a hadihajókíséret sikerét, a veszteség alig 0.2 százalék, másrészt a konvojban részesülő hajók számának gyors növekedését, hiszen az első három hónapban csak 3070, a rákövetkező 7 hétben viszont 3802 hajó vette igénybe a kíséretet.

A konvojnak egyetlen hátránya van:

nehézkessé, lassúvá teszi a közlekedést.

A kikötőben várakozni kell, míg elegendő kereskedelmi hajó gyűl össze, hogy a hadihajókíséret érdemes legyen. Ezenkívül az ut alatt csökkentett sebességgel, a legkisebb sebességű hajóhoz igazodva kell haladni, stb. De ezek a hátrányok a veszélytelenség előnyeihez viszonyítva elenyészőek, úgy, hogy a konvojrendszer a veszélyeztetett európai vizeken most már általánossá válik.

Betöréssel vádolta hozzátartozóit egy szentai pékmester

Családi viszálykodás a hátlere a vádasközlésnek

A szubotcai törvényszék Vukicsevic tanácsa kedden délelőtt tárgyalta Homolya Ferenc szentai pékmester feleségének, leányának és nővérének a bűnyűjét. A tárgyalást magánvádló alapján tartották meg, mert az ügyészség Homolya Ferenc feljelentése alapján nem vállalta a közzéadást. Homolya a magánvádban, amit Goldstein Jenő szentai ügyvéd képviselt a bíróság előtt, azzal vádolta a feleségét, leányát és a nővérét, Homolya Ilonát, hogy 1938 július 17-én reggel betörték péküzletébe és

260 dinár értékű kenyeret és lisztet magukkal vittek Homolyáné lakására.

A tárgyaláson Vukicsevic tanácselnök békülésre szólította fel a veszekedő családtagokat, de a perköltségek fizetése miatt meghusult a békekötés, mire megtartották a tárgyalást. Homolya Ferencné és leánya, Erzsébet, tagadták a vádat és azzal védekeztek, hogy Homolya bosszúból jelentette fel őket, mert előzőleg összevesztek. Követelésük volt Homolyától, akinek kenyeret kellett volna adnia, de megtagadta

Félév után is szurnak a palicsi ingyenhalak szálkái

Rendelenség és illelenség miatt eltiltek egy szubotcai villamosvezetőt

Szuboticáról jelentik: Mint ismeretes, a múlt év augusztusában a nagy esőzések miatt úgy megnőtt a palicsi tó vize, hogy több helyütt átnyomta a zsilipet s a viz nagymennyiségű hallal a csatornába tölült. A nyílt csatornákon azonnal megindult a halászat és

Szuboticán heteken át mindenki olcsó vagy ingyen halat evett.

A rendőrség felhívást bocsátott ki, hogy az így fogott halakat is tartsák nyilván és fizessenek értük városi illetéket. Csincsák Lukács szubotcai villamosvezető az olcsó halból szintén vásárolt 3 kilót s a halat maga mellé tette a villamosban. Nem sokkal később mellé ült egy rendőr és megkérdezte Csincsákot, hogy mit visz a szatyrában. Csincsák elutasító választ adott, mire eljárást indítottak ellene.

Csincsák ügyével tegnap foglalkozott a szubotcai rendőrbíróság. A vádlott kijelentette, hogy a rendőr, amiért nem tett eleget kívánságának, bevitte az őrszobára és durván bántalmazta. Kijelentette, hogy a bíróságon már megjelentette feljelentését a rendőr ellen. A rendőrbíró rendtelenség és illelenség miatt

95 dinár pénzbírságra

vagy egynapi elzárásra ítélte Csincsákot.

NEM BAJ!

Vénlány: Tudok zongorázni is. Házasságkötvetítő: Nem tesz semmit, járnak hozzájuk süketek is.

HIREK

KÖDÖS, FELHŐS IDŐ

Jugoszláviában tegnap ködös, felhős idő volt. Csak a tengerpart északi részén derült ki némileg az idő. A leg-
alacsonyabb hőmérséklet Petyen volt -
a legmagasabb Dubrovnikban
+13 fok.
Várható időjárás: Kődös felhős idő
az egész országban. A hőmérséklet
nem változik.

Málligysói hírek. A Béla Zvez-
de »Zöldkert«-ben rendezett hagyomá-
nyos farsangi jelmezbálja minden tekintetben jól sikerült. A leg-
szébb jelmez díjat Országh Marika,
a legötletesebb jelmez díjat pedig
Petrics Viktória nyerte. Díjat nyert
még Gulyás Katica, Földesdi Annus-
ka, Horváth Veronka, Csáki Matild-
ka és Tóth Bözsike. — A Gazdakör
a Babi-fele vendéglőben rendezte
idei farsangi bálját, amely ugy-
anyagi, mint erkölcsi tekintetben
kitűnően sikerült. Farsang vasárnap-
ján egyébként 10 málligysói vendég-
lőben tartottak mulatságot. — Kal-
már Erzsébet hosszú szenvedés után
88 éves korában elhunyt. Nagy rész-
vét mellett temették.

Szabolcán félévi börtönre és
kényszermunkára ítélték egy betörőt.
A szabolcái törvényszék kedden hat-
havi fogházra és kétévi kényszermun-
kára ítélte Radosics Jozsip büntetett
előléti zugrebi lakost, mert Szabo-
lcára jött munkát keresni, közben pe-
dig betört dr. Diamant Ernő ügyvéd-
hez és egy nyolcezer dinár értékű
aranyórát ellopt. Az ítélet kiszabá-
sánál a bíróság figyelembe vette, hogy
Radosics visszaeső bűnös.

Noviszádi rendőri hírek. A novi-
szádi rendőrség letartóztatta Schön-
berger Laura petrovgrádi születésű és
Berger Marica prnyavori születésű
leányokat, akik Noviszádon Nikolics
Anna páci árustól elloptak 150 dinárt
Krausz Miklós noviszádi kereskedő
feljelentést tett a rendőrségen egy fia-
talembert, aki kicsalt tőle egy
rádiót és megszökött. A csó Artukovics
Áca adóhivatalnok néven mutatkozott
be Krausz üzletében és hitelbe rádiót
vásárolt. Másnap, amikor Krausz sze-
relő kimentek a vevő Lyublyanska
ucca 35. számú lakására, kiderült,
hogy a vevő megszökött. Magával vitte
lakásadónője, özv. Pető Juliska né-
hány értékű tárgyat is. A rendőrség nyo-
mozást indított kizsekerítésére. — A
rendőrség letartóztatta Szilics Jozsip
ravmagorai születésű fiatalembert, aki
Noviszádon Matijevics Marján birkózó,
a »Lika hőse« néven szerepelt és apró
szélhámosságokat követett el.

**A noviszádi vizsgálóbíró iródjá-
ból.** Megírtuk, hogy a noviszádi rend-
őrség család gyanúja alapján letartóz-
tatta a zugrebi »Uzajamoszte« pénz-
intézet ügynökét, Lázics Milost. Lázic-
sot kihallgatása után beszéltették
a törvényszék fogházába és átadták a
vizsgálóbírónak. Papricsics Milán vizs-
gálóbíró tegnap kihallgatta Lázicsot és
szabadlábra helyezte. Lázics, ameny-
nyiben nem sikerül bebizonyítani ár-
tatlanságát, ismét kénytelen lesz vizs-
gálati fogságba vonulni. — Megírtuk,
hogy a noviszádi rendőrségnek hosszas
nyomozás után sikerült lefűlelni Pálík
Jován kiszácsi munkanélkülit, aki No-
viszád környékén több, mint tíz bető-
rést követett el. Pálíkot kihallgatása
után bekísérték a törvényszék foghá-
zába és átadták a vizsgálóbírónak.

**Megkéselték egy obrováci tanon-
cot.** Turasz Iván obrováci tanoncot su-
lyos kézzurással szállították a novi-
szádi állami közoktatásba. Turasz el-
mondta, hogy hétfőn több suhanc rá-
támadt, megverték és támadóinak
egyike meg is szúrta. A rendőrség
nyomoz a késelő után.

Kicsomagolású Morava-cigaretta.
Az állami dohányjövődék igazgatósága
elhatározta, hogy a Morava cigaretta-
ból tíz darabot tartalmazó csomagokat
is forgalomba hozat. Az új csomagolás
hasonló a husz darabosból álló Morava-
dobozokhoz.

Noviszádi anyakönyvi hírek.
Noviszádon január 29. és február 5.
között született 10 fiú és 14 leány-
gyermek, házasságot kötöttek: Ma-
sics Nenád és Brzak Jelena, Rónai
Imre mérnök (Beocsin) és Nováko-
vics Boszilyka, Lató Péter és Weisz
Julianna, Mosics Mósa és Alekszan-
drovics Szlácka, dr. Petyarevics Bo-
risz (Beograd) és Jovanovics Mára,
Ilicskovics Mihajlo és Bogya Ilona,
Davidovics Száva és özv. Burzsaty
Mária, Richter Gyula kereskedő és
Koch Mária, Budovacszi Zsivota és
Budimesics Leposzava, meghaltak:
Saláta Anica 1 éves, özv. Habersack
Franciska 81, Dungserszkiné Had-
zsis Katica 33, Preradovics Lázár
59, Mogin Pája exportőr, Petrovics
Zsivana 15, Ilics Mára 34, Sik Re-
zső 57, Streling Anton 45, Bosnyák
István 81, Vlalukin Szvetozár 63,
Viszlavszki Zlata 17, Zuber Luka
28, Bugarszki Milán 54, Buza István
22, Sijasic Lyubica 62, Milykovics
Tomisláv 3 hónapos, özv. Budai
Magdolna 70, özv. Kovács Viktória
88, Evetovics Dániel 18, Antolovics
Tomisláv 3 és Stern György keres-
kedő 88 éves korában.

**Támogatást kér egy többgyer-
mekes családapá.** Sulyosan megbe-
tegedett egy háromgyermekes apa s
a család nagy inségbe jutott. Ezuton
kéri a jószívű embereket, hogy pénz-
adományokkal segítsék elő felgyó-
gyulását, hogy újból munkába áll-
hasson. Az adományokat Márics
Béla, Szvetozár Miletics (Karagyor-
gye u.) címre kéri.

HORGOSI HIREK. A horgosi
Gazdakör vasárnap választmányi
ülést tartott, melyen több folyó ügy
mellett az egyesületi helyiség kér-
dését is tárgyalták. Hosszu vita után
ugy határoztak, hogy az ügyet vég-
legesen a két hét múlva megtartandó
közgyűlés elé terjesztik. Addig is
az egyesület a Radics-vendéglőben
tartja összejöveteleit. A horgosi gaz-
daház alapra eddig több mint 20.000
dinar folyt be. — A horgosi vadász-
területen az utóbbi napokban nagy-
sikerű előnyulvadást tartottak.
Az érdekes vadászat több, mint 1000
előnyulat eredményezett. A nyula-
kat hir szerint Olaszországba expor-
tálják vérfriessítés céljaira. — A
horgosi »Miasszonyunk« árvaház va-
sárnap kitűnően sikerült szinelő-
adást rendezett, melyen több tréfás
műsorszám került bemutatásra.

KANIZSAI HIREK. Krizsanics
István kanizsai tanítónak az ador-
jáni iskolából való elhelyezésével
kilencven adorjáni iskolásgyermek
tanító nélkül maradt. Az érdekelt
szülők küldöttségileg kérték Suma-
nec Zsivorád városelnököt, tegyen
lépéseket, hogy Adorjánra magyar
tanítót nevezzenek ki. Sumanec Zsi-
vorád ezt táviratilag kérte a mi-
niszterelnöktől, a közoktatásügyi és
közlekedésügyi minisztertől. Ha egy
héten belül nem kapnak magyar ta-
nítót, a szülők nagy küldöttsége
megy Beogradba ebben az ügyben.
— Az ifjusági Vöröskereszt kereté-
ben hétfőn diákkonyha nyílt meg,
amely naponta 180 szegény tanulónak
ad ebédet. — A kanizsai és
szentai sakkozók vasárnap versenyt
rendeztek, amely 3 1/2 arányban
döntetlenül végződött.

**UJ KÉPEK FÉNYKÉPKIRAKA-
TUNKBAN.** »Etefik« egy angol va-
dászgép beépített géppuskáit. —
Élő tárlat a budapesti Operában
— Déli pihenő a Siegfried von-
nalban. — A korcsolya művé-
szei a budapesti műjégpályán.
— Francia szenegál csapatokat
behajóznak. — Mannerheim leá-
nya előadást tart Párisban. —
Német gépfegyverállítás a nyu-
gati fronton. — Jelenetek a ma-
gyar színpadok legújabb elő-
adásaiából. — A frontra induló
indokina csapatokat papi áldás-
ban részesítik. — Kilenchónapos
repülőutas az Óceán felett. —
1851-ben épült az első, emberi
erővel hajtott tengeralttjáró.

MURAVIDÉKI HIREK. A ka-
rácsenyi ünnepek alatt hármas ik-
reknek adott életet Medlobi Teréz
szegény muskásasszony. Mivel a szü-
lők nem táplálhatták és gondoshat-
ták az ujszülötteket, a hármasikrek
egymásután meghaltak. — Géczy
Lajos, Lenarcsics Jován és Jankó
Szteván motvarjevici legények en-
gedély nélkül özre vadásztak a falu
közéleben elterülő erdőben. A vad-
őr a lövések zajára figyelmes lett és
épp akkor ért a helyszínre, amikor
a vadászok az elejtett özet el akar-
ták szállítani. Két vadász futásnak
eredt, a harmadik, Géczy azonban
rálőtt a varőre és a karján, vala-
mint az arcán megebesesítette. A
murszkaszubotai törvényszéken most
tartották tárgyalást az ügyben és
mindhárom vádlottat bűnösnek nyil-
vánították. Géczy egyévi és ötnapi
fogházra, Lenarcsicsot és Jankót
7-7 napi fogházra ítélték. — Lutár
Ernest krplivniki molnárt csalásért
és okriathamisításért négyhavi sző-
gorított fogházra ítélte a murszka-
szubotai törvényszék. Lutár ugyan-
is malomberendezést vásárolt, de
mivel nem volt elég pénze, a köz-
ség nevében jót állt és a hamisított
garancialevélre ráütötte a község
pecsétjét.

**Halálos szerencsétlenség a mitro-
viciai fegyvertételeben.** A mitroviciai ál-
lami fegyvertételeben tegnap délelőtti ha-
lalos kimeneteli szerencsétlenség tör-
tént. Bobovac Szvetozár, egy 25 éves
fegyenc munka közben olyan szeren-
csétlenül zuhant le a kukoricagöréről,
hogy súlyos sérülésekkel kórházba
szállították, ahol sérüléseibe belehalt.

Játék a fegyverrel. A Kamenica
mellet levő Mál Radincin tegnap
dele őtt súlyos szerencsétlenség tör-
tént. Neskovics Dmirije 19 éves mun-
kás és barátja Ognyanovics Sztánko
játsozoztak Neskovics revolverével,
amely elűt és a golyó Ognyanovics
jobb arcába hatolt. A súlyosan sérült
legényt kórházba szállították, a rend-
őrség megindította a vizsgálatot.

Betörés Szubotica központjában.
Szubotcáról jelentik: Tegnap reggelre
ismeretlen tettes vakmerő betörést
követett el Csabay Dezső szubotcái
nagykereskedő »Konzum« nevű üzleté-
ben. Az ismeretlen alkuleccsal felnyit-
totta a pinceajtót és a raktárból két
zsák kávé és egy nagy csomag teát
ellopt. A kárt és az ellopt többi
áru nagyságát eddig még nem lehe-
tett megállapítani.

ÉLESEN LÁT, mint a sas,
diplomás optikus Kriszthaber szem-
üvegén. Szubotica, Aleksandrova 7.
— Huszonötév helyett életfogytig
tartó fegyház. A noviszádi semmitő-
széken tegnap tárgyalták Vucsetin Jo-
ván és Antics Vása földművesek gyil-
kosságának bűnperét. Vucsetin a tör-
vényszék huszévi börtönre ítélte em-
berölés miatt, segítőitársát és felbu-
játóját, Antics Vászt pedig 25 évi fegy-
házbüntetésre. A semmitőszék Vuce-
tin büntetését jogerőre emelte, Antics
Vása fegyházbüntetését azonban élet-
fogytiglani fegyházra szigorította.

Tízezer néző a petro- varadini karneválon

Tegnap tartották meg Petrovara-
dinban a szokásos farsangi felvonu-
lást. A petrovaradini karneválegye-
sület az idén is nagy előkészülete-
ket tett a felvonulásra, de az egye-
sületen kívül álló okok miatt nem
sikerült úgy, mint ahogy várható
volt. A hóolvadásban az uccák va-
lósággal járhatatlanok voltak. Nagy
töcsák akadályozták a közlekedést.
Ennek ellenére mintegy tízezer em-
ber nézte végig a felvonulást. Novi-
szádról már ebéd után ezrével tö-
dültek az érdeklődők Petrovaradin-
ba.

Tíz feldisített kocsi vett részt a
felvonulásban. Persze Karnevál her-
cegének látványos kocsija vezette be
a menetet. Minden kocsi kacagató
látvány volt. A legérdekesebb képet
a világsajtó, a békeértekezlet és a
benzinhiány paródiája nyújtotta.
Egy rozoga autót két fehér ökör
vontatott, a felírás: Ha nincs ben-
zin, jó az ökör is...

A kedvezőtlen idő miatt a felvo-
nulás hamar végetért. Néhány ko-
csi átjött Noviszádra, hogy a báni
székváros is izelítőt kapjon Petrova-
radin bolondos karneváli hangulatá-
ból...

Sztáramoravica; hírek. A Kri-
vaja sportbálja — mint minden
évben — ez évben is a legtelje-
sebb siker jegyében zajlott le. A
bál résztvevői a kora hajnali
órákig szórakoztak kitűnően. — A
Polgári Kaszinó rendez évi köz-
gyűlést tart vasárnap délután a
Polgári Kaszinó termében. — A
moravica ipartestület értesíti tag-
jait, hogy ezentul a szerdaesti hi-
vatalos óra nem öt óraker, ha-
nem 6-ker kezdődik. — Értesíti
az ipartestület tagjait arról is,
hogy kispárosoknak az iparkama-
ra kamatmentes kölcsönt ad és pe-
dig hathónapi lefizetésre, váltóga-
rancia ellenében. A kölcsön leg-
magasabb összege egyezer dinár.
Részletesebb felvilágosítással az
ipartestületi titkár szolgál a hiva-
talos órák alatt.

**Sztrájk a noviszádi porcellán-
gyárban.** Tegnap délelőn 12 óraker
sztrájkba lépett a noviszádi porcellán-
gyár hatvanöt munkása. A sztrájk ki-
mondása előtt a Jugorasz noviszádi
vezetősége felhívta a vállalat tulajdo-
nosát arra, hogy a munkásoknak a
törvényben megszabott munkabért fi-
zesse. A gyár ügyvédje utján hajlan-
dónak mutatkozott az ügy rendezésé-
re, de a tárgyalások megkezdésére a
Jugorasz ismételt felhívása ellenére
sem küldte el megbízottját. A Jugo-
rasz tegnap délelőtti 11 óráig adott
haladékot az ügy rendezésére, mint-
hogy azonban a vállalat nem intézke-
dett, a munkások megkezdtek a sztrájk-
ot. A sztrájk idejére a sztrájkoló
munkásokat a Jugorasz tartalékalap-
jából segélyezik. A sztrájk ügyében a
Dunabánság ma, délelőtti 10 órára
megbeszélésre idézte be a gyárvállalat
és a Jugorasz képviselőit.

A volt rendőr mint orgazda. A
noviszádi járásbírószágon tegnap dél-
előtti tárgyalták Vászics Gyorgye volt
noviszádi rendőr orgazdaságának ügyét.
Vászics, aki jelenleg jogtalanul traffi-
kot tart fenn a Tamerini uccában, a
mult év júliusában 162 dinárért 240
postai levelezőlapot vásárolt két su-
hancól, akik július elején betörték
egy trafikba s onnan 300 levelezőlapot
loptak. Vászics a tárgyaláson azzal vé-
dekezett, hogy nem tudta milyen uton
jutottak a suhancok birtokába a leve-
lező lapok. A tanúkihallgatások során
bebizonyult Vászics bűnösége, ezért a
bírószá 120 dinár pénzbírságra ítélte.

KÖZGAZDASÁG

Huszonegy pirostetős ház...

Példaadó munkái végez a temerini Gazdakör

A temerini Gazdakör a Vajdaság legnépesebb gazdaegyesülete most tartotta 41. évi rendes közgyűlését a Gazdakör helyiségében. A közgyűlésen a tagok nagyszámban vettek részt s meglepedéssel hallgatták a beszámolókat. Stuchlik Lajos a Gazdakör fáradságtól elhagyott elnöke nyitotta meg a közgyűlést, megemlékezett a múltév folyamán elhalt Léh Fülöp és id. Ökrész János alapító tagokról valamint Schranz József és Kovács János rendes tagokról. Az egybegyűltek felállással adóztak az elhunytak emlékének. Majd Stuchlik Lajos elnök vázolta a Kör múltévi működését. Mint a legnagyobb eredményt bejelentette, azt a szociális intézkedést, amivel

példaadót adtak, hogyan kell és lehet segíteni a sokgyermekes szegény magyar családokon.

azzal, hogy házhoz és kisebb földterülethez juttatják őket. A Gazdakör telepén elkészült 21 pirostetős ház, összesen 144 gyermeket számláló család részére. A nagy szociális munkát a község vezetősége nagyban támogatta, s ezért köszönet illeti. A Gazdakör takarékpénztára az építkezésekhez 120.000 dinár hosszulejáratu kölcsönt folyósított. Azonkívül teljesen készen áll a telepén a Gazdakör kertészlakása és iskolája is. Bár az ott épített tantermet eredetileg a nyár folyamán tartandó vasárnapi délutáni összejövetelek céljára szánták, amely alkalmakkor megvitathatnák a helyszínen a kertészeti s gazdasági munkák helyességét, ma már úgy látszik messzebbmenő célja is lesz ennek az épületnek. Felmerült az a gondolat, hogy

Temeriben ebben a gazdaköri tanteremben kellene létesíteni a jugoszláviai földműves iskolát.

A Gazdakör a Földműves iskola létesítésének lehetőségét minden igyekezettel felkarolja s teljes erejével támogatja. A községben szükséges elemiiskola építését a községnél sürgették, azonban rajtuk kívül álló okok miatt ez nem sikerült. A villanyáram leszállításának ügye még folyamatban van Stuchlik Lajos elnöki beszámolóját a közgyűlés örömmel hallgatta végig. Döme Ferenc a Gazdakör titkára jelenti, hogy az elmúlt évben 25 választmányi gyűlést tartottak, amelyen 33 vezetőségi tag vett részt. Minden gyűlésen részt vett Stuchlik Lajos, Varga Imre és Vig György. 1 gyűlésről hiányzott Benedek Mihály, Ökrész Mihály, Varga Som. Antal, Volpert Antal és Samu István. Az egyesület taglétszáma 3 alapító tag, 6 tiszteletbeli és 511 rendes tag. Az elmúlt év folyamán alapító taggá avatták dr. Reök Andor borsói nagybirtokost s a Temerini Gazdakör Takarékpénztárát. A Gazdakör ez évben is megrendezte téli gazdasági tanfolyamait, a kilencediket és tizediket 8 éven át.

A tanfolyamon 60 hallgató vett részt.

Előadók voltak: Bem Lajos nyug. földművesiskolai igazgató, Szentiványi Dezső főszerkesztő, dr. Erdős Dezső állatorvos, Tóth Szilveszter takarékpénztári igazgató, Pfau János ügyvédjelölt és Stuchlik Lajos. Az előadónak ez uton is köszönetet fejezi ki. A tanfolyamok látogatottsága visszaesést mutat, amihez hozzájárult a katonai behívás is. Rendeztek egy traktorkezelő tanfolyamot a Hoffher és Schranz gépgyárral együttesen. Résztvettek zászlóval az urnapi és az Illés-napi körmeneteken. Nagyboldogasszony napján a telepén megtartották az aranykalászos ifiak

felavatását, amely alkalommal

17 gazdaifju nyerte el az aranykalászos jelvényt

s ezzel a jelvényesek száma negyvenhétre növekedett. A jégkárt szenvedett tagoknak igyekeztek minden segítséget megadni. Olcsó műtrágya-hitel nyújtottak az elemi csapás által sújtott gazdák részére. Több fontos községi ügyben a Gazdakör elköveti súlyával igyekezett közbelépni. A bánság által kezdeményezett vetőmag nemesítő mozgalomhoz csatlakoztak s beszerettek

40.000 kilo különböző nemesített vetőmagot.

Azonkívül beszerettek Arzola és egyéb védekező szerekből 400 kilót, kendermagból 2000, kékkekőből 1.500, kocsikénőcsből 1.000 kilót, műtrágyát 105.000 kilót. Végül felhívja a közgyűlés figyelmét a szövetkezeti eszmére, amely mindinkább terjed s terjed s illetékes helyeken is mind nagyobb támogatásban részesítik, úgy, hogy adva van a lehetőség, hogy a gazda a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával maga szállíthatja mindennemű terményét s ehhez csak az szükséges, hogy a tagok érdeklődést és összetartást tanúsítsanak. Döme Ferenc titkári jelentését a közgyűlés tudomásul vette.

Varga Imre a pénztári jelentést ismerteti. Bevétel készpénzben volt 41.300 din., áruért befolyt 194.169.50 dinár, eladott terményekből 3.610 din. Bankkölcsön telepek részére 120.000 dinár, törlesztés telepektől 20.784 dinár. Tagdíjak s egyéb bevételekből 20.257.50 dinár, összesen 400.121 dinár. Kiadások: áruért 182.985 dinár, telepi célokra 10.287.50, épületre 2.329.50 din. gyümölcsverem elkészítése 10.512 din. A 21 telepes ház felépítése 159.612.50 dinár, egyéb kiadásokra 12.644.50 din.

készpénz az év végén 21.250 dinár.

Varga Imre pénztári jelentését a közgyűlés elfogadja.

Zsunyi András a lószakosztály jelentését terjeszti elő. A budapesti tenyészállatvásáron vásárolt mentől múlt év folyamán 30 csikó származik, ezzel

együtt most 60 csikó van ettől a mentől. Remélik, hogy két év múlva már el lehet bírálni a lótenyésztésüket. Ha kellő érdeklődés mutatkozik úgy a tavaszi budapesti tenyészállatvásáron vásárolnak még egy ment. Majd felolvassa a lószakosztály pénztári jelentését, amit a közgyűlés elfogad.

A gyümölcs szakosztály jelentését dr. Machmer Mihály terjeszti elő. A jelentés szerint 1939. év végén a Gazdakör telepén 963 gyümölcsfa volt és pedig 375 magas törzsű (alma, körte, szilva, kajszli, barack, cseresznye és meggy), 360 őszi barack és 228 törpe fa (alma és körte). Még az 1938. évi őszi folyamán pótlásként ültettek 5 darab fát, 1939. tavaszkor 48 darabot. Ugyancsak 1939. tavaszán ültettek 228 darab törpe alma és körte fát. A múlt év folyamán tavaszkor kedvező időjárás volt, sok esővel, ami a fák fejlődését kedvezően befolyásolta, tekintve azt, hogy öntöző berendezése a Körnek még nincs. A nyár folyamán tartottak megbeszélést a korona metszésről, az őszi folyamán pedig a körte és alma fajta-bemutatót rendeztek. A gyümölcsfa védelmi szerek kereskedelmi forgalomba hozatala körül bizonyos visszasság van, mert a kereskedelmi élelmesség a gazdák és a fogyasztók tájékozatlanságát kihasználva sok értéketlen árut sőt a közönség nyakába. Tehát

nagy óvatosságra van szükség e tekintetben.

Dr. Machmer jelentését a közgyűlés tudomásul veszi.

Kovács Dezső a könyvtári jelentést adja elő. Jelentése szerint a könyvtárnak van 414 szépirodalmi és 201 gazdasági könyve. Kéri a szépirodalmi könyvek nagyobb mennyiségben való beszerzését. Jelentését a közgyűlés elfogadja.

Bognár Pál a felügyelő bizottság nevében teszi meg a jelentést, majd a vezetőségnek megadják a felmentést. Korelnökké Vigh Györgyöt választják akinek indítványára elnökké Stuchlik Lajost választják meg. Majd a következőket választják a Kör vezetőségébe:

Egy darabig matatott az asztalon, aztán szinlelt bosszúsággal kiáltott föl:

— Nem tudom meggyújtani a gyertyát, őrnagy ur!

— Jöjjön csak, majd meggyújtjuk valamelyik őrnél!

— A börtönöket akarja megvizsgálni, őrnagy ur?

— Igen, — felelte Jodok.

S már indult is kifelé, a sötétben csak lassan botorkálva előre.

Lehmann kapitány sóhajtozva indult utána és az ajtóból visszaszólt:

— És most távozzék, Eliz!

A SZÖKÉS

Ah, a nagy szorongattatás után jól megértették ezt a szót ott a spanyolfal mögött.

— Előre tehát, az Isten nevében! — mondotta halkan Rákóczi.

— A bátyám, sajnós, megtiltotta, hogy önnel menjek, — szólt Lehmann, — de azt nem tiltotta meg, hogy Berzeviczyval együtt ne távozzam. Ő tehát jöjjön velem s ön kövessen rögtön bennünket, fenség.

— Berzeviczy mondja lent a kapuban, hogy rögtön jön utána a legénye s bocsássák ki, — rendelkezett nyugodtan Rákóczi.

Ugyanezt mondja a város kapujánál, a sorompóknál is. Megértetted, Ádám?

— Meg, fenséges uram.

— Menjenek tehát, zászlós ur s én egy perc múlva utánuk indulok. Kertzl hadnagy ur hol van?

— A kapu előtt vár bennünket óháton, hogy hirt vihessen a fejedelemszónynak.

(400)

— Előre tehát! Jakab zászlós és Berzeviczy gyorsan elsietett.

Rákóczi várt egy ideig, aztán köpenyegjét a hátizsákba gyűrve, a zsákot hátrára vette és a távozók után indult.

Nehézkes léptekkel ment végig az első folyosón, amely még üres volt.

A következő folyosón, amelynek szobáiban a Rákóczival együtt elfogott nemeseket őrizték, az őrtálló katonák éppen akkor gyújtották meg a gyertyáikat, egyiket a másiktól és szembe jöttek Rákóczival.

A fejedelem, bizva abban, hogy festett hajzata és vonásai felismerhetetlenné teszik, bátor és komor tekintettel nézett le rájuk s határozott, kemény léptekkel haladt előre.

A katonák ügyet se vetettek rá. Tudták már, hogy az őrnagy a várban van és csak azon igyekeztek, hogy minél hamarabb elfoglalják őrhelyeiket.

Hét órseget talált szemközt Rákóczival s mind a héten szerencsésen túlhaladt.

Már föltetszett előtte a várkapu elégi fáklyáktól vörös boltozata, a

lőszörforgók, a csillogó fegyverek; látta, hogy két lovas áll a kapuban és hátramutat.

A kapu megnyílt, a két lovas kiugratott.

— Siess hé! — kiáltott Rákóczi felé az a katona, aki a kaput kinyitotta, — a te kedvedért nem főgjuk órákig nyitva tartani a kaput!

Rákóczi meggyorsította a lépéseit s áthaladva a kapu alatt, oda-szólt a katonának:

— De goromba vagy, pajtás!

— No csak lódulj! — dörmögte az s mikor Rákóczi kilépett, becsapta utána a kaput.

Kint volt tehát a várból, — félig már visszanyerte szabadságát s az életét.

Gyors léptekkel sietett előre.

A sötétségben lovasok tüntek föl.

— Erre, erre fenség! — kiáltotta halkan Kertzl, — itt van egy ló az ön számára.

Rákóczi nyeregbe pattant s visszanezett a vár sötét tömegére.

Csend és nyugalom honolt a tóppant épületben.

Berzeviczy a kiállott félelemtől annyira reszketett, hogy hallatszott, ahogy összeverődtek a fo-

gai.

— Istenem, mit tegyek, fenség, templomba vagy kolostorba meneküljek?

— Légy eszedem, fiu, — szólt rá a fejedelem. — Velem jössz, ahogy megbeszéltük.

Az apród tágranyílt, elrémült szemmel nézett bele a sötétségbe.

— Előre, fenség! — anszolta Rákóczival a zászlós.

Ügetve megindultak.

Biztosra vették, hogy most már minden sikerülni fog.

Kertzl és Lehmann bucsút vettek a fejedelemtől s előrenyargaltak, hogy a fejedelemszónynak megvívják a nagy hirt s hogy aztán mindketten meneküljenek: Kertzl a hercegnőt kísérve, Bécs felé, Lehmann pedig egy délfelé tett vargabetű után szintén északnak, Brandenburg irányában.

A piactéren azt az utasítást adta Berzeviczynek Rákóczi, hogy vágtszon előre s a polgárőrségnek a kapuban jelezze, hogy legénye is mindjárt jön utána.

Az apród kissé már magához tért rémületéből s a vett utasítás-hoz képest elvágtatott.

Rákóczi kevésbé ismerte a járást a városban, mint a többiek s gy, amint a szűk utcákon előre poroszkált — egyszer csak azon vette magát észre, hogy eltévedt.

A kapuhoz vezető főutat keresve, utcáról utcára tévedt és olyan sikátorokba jutott, hogy a házak közelsége miatt azokban szekér el nem mehetett.

Visszafordult s más utcába tért.

alelnök: dr. Uvalics Bogdán, titkár: Benedek Mihály és Döme Ferenc, jegyző: Bognár Sándor, könyvtáros: Kovács Mihály, háznagy: Majoros Pál, zászlótartó: Tóth István, választmányi tagok: Bali Pál, Bognár József, Csévári János, Csikós Pál, Mészáros János, Mészáros András, Nagy János ifj., Nagy Gspár, Novák Mihály, Okrészt László, Puskás István, Samu István, Varga Antal Somogyi, Varga Ferenc Somogyi, Varga Mihály, Varga János, Vigh György, Vigi Ferenc, Wolpert Antal, Wirtz István. Pénztárosok: Varga Imre, telepi pénztáros Okrészt Mihály. Számvizsgálók: Bognár Pál, Göbel Ottó, Kovács Sándor, Tóth Imre, Tóth Szilveszter. Választmányi pöttágok: Bakos Mátyás és Zavarkó Szilveszter. A közgyűlés Szentiványi Dezső főszervezőt a Gazdakör tiszteletbeli tagjává választja.

Stuchlik Lajos a Kör elnöke további összetartásra és a közös munkára buzdította a tagokat, majd bejelentette, hogy ha megfelelő érdeklődés mutatkozik, úgy a jövő folyamán

méhész és gyümölcstermelő szaktanfolyamot rendeznek.

Augusztus 15-én a Gazdakör ünnepélyes keretek között megtartja a telepi házszenelést, amelyre már most felhívja a tagok figyelmét. Ezzel a közgyűlés véget ért. Utána a szarvasmarha tenyésztő szövetkezet tartotta meg évi rendes közgyűlését.

«(★★★)»

□ Továbbképző tanfolyam kereskedő és iparos ifjak részére Szomborban.

A szombori Magyar Közművelődési Egyesület kereskedő és iparos ifjak részére továbbképző tanfolyamot szándékozik rendezni ha elegendő jelentkező akad. A tanfolyamon a mestervizsgák teljes anyaga is előadásra kerülne. Az érdeklődők a Magyar Olvasókör gondnokánál jelenthetik be, ha a tanfolyamon — amely teljesen ingyenes lesz — részt kívánnak venni.

Azoktól, akikkel találkozott, nem mert utabizgizást kérni, így hát csak úgy vaktában haladt, minden nyugalma mellett is gyorsabb és gyorsabb ügetésre szorította a lovát.

Most egy hosszú uccán lovagolt végig s már azt remélte, hogy végre megtalálta a helyes utat.

Elképzelte, milyen tulfeszült aggodalomban várják barátai s milyen szivszorongva lesi menekülésének hírére a fejedelemszony, az édes, hűséges nő, aki saját biztonságát kockáztatta, csak hogy őt, a foglyot a börtönben láthassa, csóko-hassa és ölelhessen!

Bármily fegyelmezett lelkű ember volt is, édes szédület fogta el, mikor visszaemlékezett hitvesének minapi titkos börtönlátogatására s amikor elképzelte, hogy szerencsés menekülése esetén követi Lengyelországba, ahol, császár ide, császár oda, zavartalanul, kényükre szerethetnék egymást; a két kis fiu, a Rákóczi-tölgy két édes, zsenge hajtása az ő lelkének fényében nyerné első fogalmait világról, hazáról, viszonyokról és emberekről; a Rákóczi-név tündökölésén tovább fog élni, mert anyjuk ugyan nem Zrinyi Ilona, csak egy édes, szerelmes asszony, hanem seba, atyjuk I. Rákóczi Ferenc és Zrinyi Ilona egyetlen fia!

Dicső lélek, szegény álmodozó! Ábrándozásában az utat végképp eltévesztette, fiait pedig idegenek koresókká nevelték!

A magyar faj amaz isteni élni-akarásának, amelyet akkoriban a Rákóczi-név testesített meg, ő volt

Ismét megrágul a szén

A gyárosok szén kormánybiztosság felállítását sürgették

Beogradban három napos megbeszélést tartottak Jugoszlávia szénbányáinak kiküldöttei. A tanácskozás az államvasutaknak az 1940-41. évi szén-szükségletének biztosításával állott összefüggésben. A konferencia főtárgya a szén árának megállapítása volt. A szénbányák képviselői a szén árának emelését követelték, még pedig közel 50 százalékkal. Az áremelést a munkabérek emelésével, az anyag és gépek beszerzésének drágulásával és az adó-emeléssel indokolták.

Az államvasutak képviselői természetesen nem járultak hozzá ilyen nagy arányú áremeléshez és ezért

körülbelül 15 százalékkal fog megrágulni a szén.

Egyes gyáripari vállalatok a szén beszerzése körül támadt nehézségek következtében mozgalmat kezdtek szén kormánybiztosság felállítására érdekében. A szénkormánybiztosságnak kellene a széntermelést és elosztást ellenőriznie, továbbá utbaigazítást adni a szénbányák racionális kiaknázására, új szénbányák megnyitására, valamint a belföldi szén minőségének megjavítására. A szén árának megállapításával nem kellene megbizni a kormánybiztosságot, azonban feltétlenül hatáskörébe kellene tartoznia a magán spekuláció megakadályozásának.

Mennyit vesztek az egyes európai valuták a háború kitörése óta

A Jug. Kurir írja: A Dresdner Bank kimutatást készített arról, hogy milyen változás állott be az európai államok valutáiban 1929—1939 között. A kimutatás azt is mutatja, hogy mennyit vesztek az egyes valuták a háború kitörése következtében. Az alábbi táblázat százalékosan mutatja az egyes európai és amerikai államok valutáinak értékcsökkenését. A kimutatás szerint a balkáni államok valutái vesztek legkevesebbet értékben: A francia frank elvesztette há-

boru előtti értéke	66.00%-át
az angol font	51.80%-át
a belga frank	28.50%-át
a holland forint	21.40%-át
az olasz lira	40.70%-át
a svájci frank	31.00%-át
a svéd korona	47.20%-át
a szovjet cservonec	93.80%-át
a bolgár leva	25.90%-át
a román lej	27.30%-át
a görög dragma	51.80%-át
a finn márka	52.50%-át
az Egyesült Államok dollárja	40.60%-át

«(IIII)»

□ A szénhiány miatt korlátozták a forgalmát Olaszországban.

Rómából jelentik: Jól beavatott körökben úgy tudják, hogy Olaszország a szénhiány miatt erősen csökkenti vasúti forgalmát. Így február 12-től kezdve Olaszország területén 133 vonatjáratot szüntetnek be. Egyes beszüntetett vonatok helyett motoroskocsikat járatnak majd.

□ Románia az elmúlt évben 2 millió tonna gabonát szállított külföldre.

Bukarestből jelentik: Románia az elmúlt évben kétféle millió tonna gabonamennyiséget szállított külföldre, vagyis 300.000 tonnával többet, mint 1938-ban. A legtöbbet Németország vette a protektorátussal együtt, a második helyen Anglia, a harmadikon Olaszország, a negyedik pedig Belgium áll.

az utolsó, legnagyobb és legnemesebb erőkitörése; utána már csak csillaghullás következett!

S most ahelyett, hogy a város kapujához jutott volna, amely kivezette volna a szabadságba, a függetlenségbe, a Bécs elleni nemzeti háborúba, egyszerre csak ismét a vár kapuja előtt találta magát, amely a halál torkaként ásitott rá, hogy visszakövetelje a börtönbe, a vérpádnak és a temetőnek!

Visszarántotta a lovát és döbbentve megállt.

»Mindenható Atyám, teljesüljön rajtam a Te akaratom!»

Ezt imádkozta a börtönben, mielőtt annak ajtaját szőkevényként, loppal megnyitotta.

Az hát az Isten akarata, hogy ne legyen számára menekülés; hogy nagyatyja és nagybátyja sorára jusson, hogy ifjúsága, ereje, jelentősége elenyésszen a hóhérbárd alatt?

Odabent már bizonyára fölfedezték szökését: Jodok már látta üres börtönét, a kiemelt rácsokat, a lecsüngő kötelet; talán már vészriadót fuvatott s nyomban kinyílik a kapu, hogy hevenyében lóra ültetett csapatok üldözőbe vegyék; Lehmann talán már vasra van verve, talán már halott!

S ott a város végén, az akasztott ember özvegyének házában, főzöklátott szívvel s összekulcsolt kézzel imádkozik érte a szerető nő és a magzataért repeső anya: mi lesz vele, mi lesz vele, ha őt elfogják most s ezek után nagyhirtelen végeznek vele?

Ha közelében volna, talán tört

mártana szívébe, mint Dobozy Mihály a hitvesének, hogy ne érje meg a rá váró borzalmakat!

A vár kapuja e pillanatban megnyílt s eszevesztett gyorsasággal egy lovas száguldott ki rajta, úgy tetszett a kapuboltozat pillanatnyi fényében, egy dragonyostiszt.

Ah, ez a város kapujához siet, az őrnagy parancsával, hogy zárják el a sorompót s teremtsék lelkét ne eressenek ki többé rajta!

Az őrség fegyverre kap s ő bentszorul a városban, mint valami rókalyukban!

Talán már a következő percben kizudul a lovaskatonaság, hogy üldözze, kézrekerítse és bilincsbe verve visszahurcolja s átadja a bákónak!

A jövő tündérképei után, amelyek az imént elkápráztatták, nagyon is sötét és ijesztő volt a való; nem csoda, ha még az ő erős lelke is megingott és elbátortalanodott egy pillanatra.

Észre sem vette, hogy a polgárőrség egy fátylós őrszere, alabárdok hegyén imbolygó lámpákkal éppen feléje tart; csak akkor ocsudott föl kintzó gondolataiból, amikor a lámpákkal egyenest rávilágítottak.

De abban a pillanatban visszavért önuralma és csodálatos lelkiereje.

Elkezdett a nyeregben dülöngélni és rekedt hangon, akadozva egy durva katonadalt dudolgatni.

— No, felöntöttünk a garatra, pajtás? — nevetett az őrség vezetője, ismét a derék kötélverő. — Hová igyekszel?

Üzleti könyvek vezetése és bélyegzése

Az új adótvény szerint az ipari és gyári vállalatok, a társulati adót fizetők és mindazok, akiknek évi forgalmuk 1939-ben kétfélmilliónál nagyobb volt, illetőleg jövedelmük százezer dinárnál több volt, üzleti könyvet tartoznak vezetni. Az előírt könyvek közül segédkönyveknek tekintik a következőket: 1. A másoktól beszerzett nyersanyagokról és félkészítményekről való nyilvántartás. 2. Ha ezek az anyagok az üzletben készülnek és ugyanott használják el. 3. Az áru eladásáról vezetett könyv. 4. A másolati könyv a kiadott számlákról, továbbá a mérleg, valamint a nyereség és veszteség számlája. Ezek hitelesítési díja lapenként 50 para. Főkönyvnek tekintik a számlakönyvet az eladott árukról és a naplót. Ezek hitelesítését kívánó kérvényre annyszor 10 dináros okmánybélyeg ragasztandó, ahány könyvet adnak be hitelesítésre.

A pénzügyminisztérium rendelete értelmében forgalmi adókönyvet kell vezetni mindazoknak a vállalatoknak, amelyek 20 munkásnál többel dolgoztatnak, illetőleg az üzemben 20 lóerősnél nagyobb géppel, vagy 15 kilowattosnál nagyobb hajtóerővel dolgoznak.

Ez az adókönyv bélyegmentes.

L. L.

□ Olaszország petroleumot vásárol Romániától.

Rómából jelentik: Az olasz és román kormány között tárgyalások indultak meg román petroleumnak Olaszországba történő szállítása ügyében.

Rákóczi éppen felelni akart, hogy a hadnagyát keresi, aki megparancsolta, hogy menjen utána erre meg arra, amikor közelükbe ért az a lovas, aki az imént kirobogott a várkapun.

A lovas Lehmann zászlós volt.

A lámpák fényénél megütközve ismerte meg a fejedelmet, akiről azt hitte, hogy már régen kívül van a városon; ő maga a várba is azért nyargalt vissza, hogy bátyjával közölje a fejedelem szerencsés megmenekülését.

Nyomban tisztában volt vele, hogy a fejedelem eltévedt.

Csendesebb ügetésre fogta a lovát s elhaladva a csoportozat mellett, egy magyar dalt kezdett füttyörészni.

Rákóczi fölfigyelt, arra fordult s fölismerte Lehmann.

A zászlós most karját fölemelve mutatta az utat, amerre a fejedelemnek haladnia kell s magának elvágatott, ugyanabban az irányban.

Több se kellett Rákóczinak!

Megsarkantyuzta a lovát, amely fölágaskodott, úgyhogy a derék polgárőrök ijedten térte ki előle káromkodva elindult Lehmann után.

Már égtek a gyertyák a házakban s az uccai lámpák is sorra kilyuladtak.

Rákóczi most már bátran haladt s éppen abban a pillanatban ért a város kapujához, amikor kapuzárára fegyverbe álltak az őrk s egy ór a sorompót levonták, hogy lakattal bezárja.

(Folytatjuk)

KERESKEDŐK és IPAROSOK ISMERETTÁRA

Ipartörvény - Mestervizsgák - Jogismeret - Kereskedelmi jog - Munkásbiztosítás - Bankügyletek - Számtan - Könyvelés - Levelezés - Kalkuláció - Üzemtan
Háromszázötven fejezetben minden tudnivaló

75 közlemény

Negyedik rész

Számtan

1. Ha az időtartam években van kifejezve, akkor a következő képlet segítségével lehet kiszámítani az egyévi kamatot:

$$\text{kamat (interes)} = \frac{\text{tőke (kapital)} \cdot \text{Kamatláb (procent)} \cdot \text{Időtartam (vreme)}}{100}$$

vagy röviden $i = \frac{k \cdot p \cdot t}{100}$; („t” a latin tempus = idő szó rövidítése)

2. Ha az időtartam hónapokban van kifejezve, akkor

$$i = \frac{k \cdot p \cdot t}{12 \cdot 100}$$

Az egy hónapi kamat az egy évnek 1/12-ed része.

3. Ha az időtartam napokban van kifejezve, akkor

$$i = \frac{k \cdot p \cdot t}{360 \cdot 100}$$

Egy nap az év 1/360-ad része.

A hónapokat 30 nappal vesszük. Kivétel, ha a hónapokat naptár szerint kell számítanunk.

Pl. 1) Mennyi 500 din.-nak 4%-os kamata 3 évre?

$$i = \frac{500 \cdot 4 \cdot 3}{100} = 60 \text{ dinár.}$$

Vagyis: 500 dinárnak 1%-os kamata 1 évre 5.— din.
 500 dinárnak 4%-os kamata 1 évre 20.— din.
 500 dinárnak 4%-os kamata 3 évre 60.— din.

2) Egy özvegyasszony betársul valamely üzletbe 120.000.— dinár forgalmi tőkével és abban állapodik meg, hogy használati díj fejében a kereskedő neki 14%-ot fizet. Mekkora lesz az özvegy havi járadéka?

$$i = \frac{120 \cdot 000 \cdot 14 \cdot 1}{1208} = 1400 \text{ dinár.}$$

3) Házvételnél, mely március 1-én történt, úgy egyeztek meg a felek, hogy 4500 dinárt kell lefizetni szeptember 17-ig azzal a feltétellel, hogy erre az időre 4%-os kamat fizetendő. Mennyi erre az időre a kamat?

Március 1-től szeptember 1-ig 6 hónap, vagyis 180 nap, szeptember 1-től 17-ig pedig még 16 nap telik el, az összesen 180+16=196 nap

$$i = \frac{4500 \cdot 4 \cdot 196}{36 \cdot 000} = 98 \text{ dinár.}$$

Ha a kamatszámítás képlete szerint az összes műveleteket elvégezzük, úgy az állandó nevezővel, a 36.000-rel való osztás okozza a hosszadalmasságot. Törekednünk kell tehát a törtképlet rövidítésére. Mindenekelőtt 100-zal egyszerűsítjük a tőkét és a 36.000-et. Így a számlálóban szerepel a $\frac{k}{100}$ a % és a napok száma a nevezőben pedig 360.

Az eredeti képlet:

$$i = \frac{k \cdot p \cdot t}{36 \cdot 000}$$

100-zal rövidítve:

$$i = \frac{k : 100 \cdot p \cdot t}{360}$$

További rövidítés akkor lehetséges, ha a kamatláb 1; 1 1/2; 2; 2 1/2; 3; 3 1/2; 3; 6; 3 3/4; 4 stb. A képlet lesz:

1%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{360}$	4 1/2%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{80}$
1 1/2%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{240}$	5%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{72}$
2%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{180}$	6%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{60}$
2 1/2%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{144}$	7 1/2%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{48}$
3%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{120}$	8%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{45}$
3 1/2%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{108}$	9%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{40}$
3 3/4%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{100}$	10%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{36}$
4%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{90}$	12%-nál $\frac{k : 100 \cdot t}{30}$

(Folytatjuk)

Korlátozzák a bortermelést

A gabonatermő vidékeken lévő szőlőültvényeket az eddiginél nagyobb mértékben adóztatják meg

A földművelésügyi minisztérium a bortermelés teljes rendezésére és ellenőrzésére készül. Rövidesen új törvényerejű rendeletet adnak ki, amelylyel

az egész ország területén szabályozzák a szőlőtermelést.

A rendelet tervezetét elküldték a dunabánsági szőlőtermelők egyesületének noviszádi központjába. Az egyesület vezetősége tanulmányozta a tervezetet és váasztát most juttatta el a minisztériumnak.

A tervezet szerint a szőlő- és bortermelést

korlátozzák az olyan területekre, amelyek elismerten alkalmasak erre a termelésre.

Ha ezt a rendeletet kiadják, akkor csak a következő vidékeken engedik meg a szőlő és bortermelést:

A Dunabánságban:

A szerémi hegyek (Fruska Gora) vidékén, Délbánátban, Szmederevo környékén, Kraljevbrag környéke és a Szubotica vidékén lévő egész futóhomokterület és Vrsac vidéke.

Szlovéniában:

a Mura jobb oldalán lévő dombok, a Dráva mindkét oldalán lévő hegyek és a Szlovenszke Gorice-hegység, a zetai bánóságban: a hercegovinai szőlővidék, a Horvát bánóságban a dalmáciai és a szigeti szőlővidék, a Horvát Zagorje, a muraközi szőlőtermelő vidék, a kalnikai szőlők, a Zagrebi hegy nyulványai, a moszlováci szőlővidék, a daruvári dombok, a ravngorai, pszurnyi, pakráci, bilogorai, papuk-hegységi, az oryovici, pozsega-hegységi, dilygorai és trnava szőlőtermelő vidék. Továbbá a Duna jobb oldalán lévő Almási és Erdődi hegység, a dályi domb és a szerémi hegyek.

A morvai és Drinai bánóságban: Krajina, Zsupa, Pirot, Nis, Szicevo, Jelica. A Vardári bánóságban: Tikves, Szkopje, Velez, Sztruma, Valandovo, Prizren és Ohrid környéke.

A felsorolt vidékeken szabad szőlőt ültetni. De

minden új szőlőültetés előtt külön engedélyt kell kérni a hatóságoktól. Ültetés előtt külön hatósági szakbizottság vizsgál meg minden hold földet, hogy alkalmas-e szőlőművelésre.

Ezek a vidékek minden szőlőgazda részére csak legfeljebb 15.000 szőlőtőke ültetését engedik meg.

A direkttermő szőlőtőkék ültetését az eddiginél is szigorúbban korlátozzák.

A felsorolt szőlővidékeken kívül lévő szőlőültvényeket az eddigieknél magasabb adóval sújtják, hogy ez a szőlőtermelés ne fizetődjön ki.

A nem-szőlővidékeken ültetett asztali szőlőt termelő tőkétet kivesszük a rendelkezés alól. Vagyis csak a bortermelés céljából művelt

tőkétet adóztatják meg szigorúan. A noviszádi bortermelő egyesület szakértői megállapították, hogy ez a tervet nem felel meg mindenben a bortermelők érdekeinek.

Az egyesület helyesli azt a tervet, hogy a bortermelést csak az e célra megfelelő területekn engedélyezzék. Azonban

ellenzi azt, hogy a szőlővidékek nyilvántott területen belül is minden egyes szőlőültetés előtt külön hatósági vizsgálattal állapítsák meg, hogy a kérdéses parcella alkalmas-e bortermelésre.

Teljesen elhibázott tervnek tartja az egyesület azt a rendelkezést, hogy egy-egy szőlőgazda részére csak legfeljebb 15.000 szőlőtőke ültetését engedik meg. Ha ezt bevezetik,

a dunabánsági szőlővidékek gyorsan visszafelődnek, elszegényednek.

A szerémségi szőlőgazdák átlag 5-10 hold szőlővel rendelkeznek, ami 30.000-60.000 szőlőtőkének felel meg. Ha csak 15.000 tőkét engedélyeznek egy birtokosnak, akkor

a szőlőgazda nem tud pincét tartani,

illetőleg a pincészet nem tudja a mai színvonalra emelni.

A noviszádi egyesület ezeket a kifogásokat emlékiratban foglalta össze és eljuttatta a földművelésügyi minisztérium illetékes osztályához.

Emellett még egy beadványt küldött az egyesület a minisztériumnak. A beadványban ismertették a dunabánsági szőlőművelők általános kívánságait. Szükségesnek tartja az egyesület, hogy

szőlészeti-gyümölcsészeti középiskolát alapítsanak,

amely szakképzett szőlőművelő nemzedéket tudna kinevelni.

A bor minőségének megóvása céljából ajánlják, hogy

8 és fél fokosnál gyengébb fehérbor és 9 és fél fokosnál gyengébb siller, illetőleg vörösbor forgalmabahozatalát tiltsák meg.

A hibrid-szőlő termelése ellen a legnagyobb szigorral járjanak el. Az újonnan ültetett hibrid-szőlőtőkét azonnal dobassák ki. A hibrid-szőlők termését ne használják se ecet se spiritusgyártásra.

Kéri az egyesület azt is, hogy a gabonatermő vidékeken lévő szőlőültvényeket sokkal nagyobb mértékben adóztassák meg, mint a szőlővidékek ültetvényeit,

mert a gazdag humuszos talajon lévő szőlő átlag 50-60 százalékkal több termést ad, mint a hegyi, vagy homoki szőlő.

Szőlőtermelők körében nagy érdeklődéssel várják a minisztérium választát a két beadványra.

☐ A cseh-morva protektorátusba szállítottok február 7-ig kötelesek bejelenteni követeléseiket, a vásárlók pedig tartozásaikat. A Narodna Banka deviza bizottsága kommuniké adott ki és ebben felhívja a cseh-morva protektorátussal összeköttetésben álló exportöröket és importöröket, hogy február 7-ig jelentsék be követeléseiket, illetve tartozásaikat. A követelést mindazoknak be kell jelenteniük, akiknek tényleges követelésük van tekintet nélkül arra, hogy mikortól ered ez a követelés. Ez vonatkozik úgy a jugoszláv állampolgárokra, mint azokra a külföldi cégekre, akiknek Jugoszláviában van a székhelyük. Az importörök tartozásaikat, valamint azt kötelesek bejelenteni, hogy mióta és miért tartoznak, végül azt, hogy milyen határidőre szól ez a tartozás. A követelések és tartozások bejelentése azért szükséges, hogy ily módon rendezzék az exportörök követeléseit.

☐ Magyar borkivitel Svájcba. Zürichből jelentik: Az elmúlt december havában Svájc összesen 79.759 hektoliter vörösbort hozott be 2.67 millió svájci frank értékben. A vörösbort behozatal első helyét Olaszország foglalta el 39.186 hektoliterrel (1.24 millió frank), a második Magyarország volt 14.906 hektoliterrel (396.746 frank), a harmadik Franciaország 12.510 hektoliterrel. A fehér bor behozatal csökkent. Az elmúlt december hónapban összesen 6.795 hektoliter fehér bort hoztak Svájcba 199.919 frank értékben. Ebből Olaszország 5.824 hektoliterrel (152.984 frank), Magyarország 1.052 hektoliterrel (27.877 frank) szállított.

SPORT

MEGALAKULT A SZERB KORCSOLYAZO SZOVETSÉG

Beogradban most tartotta meg alakulo közgyűlését a Szerb Korcsolyázó Szövetség. A gyűlésen a Beogradi Tenisz Klub, a Sztáribecsei Tenisz Klub, Gragyanszki, Szlavia és Zmaj, a Pallasi SK, a Kulai Tenisz Klub és a Noviszádi LTK megbízottai vettek részt. A szövetség tisztikara a következőképpen alakult: elnök: Grujics Száva, alelnökök: Budisin Trifun, Buzás László és Miodragovic Mata, titkárok: Milics Bogdán és Milykovic Mika, pénztárosok: Popovic Nenad és Gyurgovic Vladan, az igazgatótanács tagjai: Ilin Dusan, Lederer Tibor, Arnovlics Vlada, Mihajlovics Milan, Mikovic Gojko, dr. Schumacher Géza, Mijuskovic Mita, dr. Lengyel Ferenc, Novakovic Milan, Nemes Oszkár és Szavicevics Koszta, a felügyelő bizottság tagjai: Vucskovic Mihajlo, Markovic Vojta, Krsztics Dusan, Nedelykovic Bora, dr. Ivkovic Milutin, a technikai bizottság tagjai: dr. Lengyel, Schumacher, Milykovic, Resch és Turics, a bíróbizottság tagjai: Putsay Kálmán, Schumacher László és Putsay Kornél, a fegyelmi bizottság tagjai: Milics, Putsay, Mijuskovic és Kmetz Imre.

OLASZORSZÁG RENDEZI A LEGKÖZELEBBI TÉLI OLIMPIÁT

A Stefani iroda jelenti: Az olasz sportszövetség értesítése szerint a legközelebbi téli sport-világ bajnokságot Olaszország rendezti 1941 február 1-14 között. Ugyancsak Olaszország rendezti a legközelebbi téli olimpiát is 1944-ben. Mindkét verseny színhelye Cortina d'Ampezzo lesz, ahol már megkezdtek az előkészületeket a versenyterület megfelelő átalakítására.

Rövid sport hírek

A párizsi L'Auto közli a tavalyi eredmények alapján a világ leggyorsabb 10 uszójának névsorát. A lista élén a japán Arai vezet, a magyar Eleméri a kilencedik helyen áll.

A jugoszláv atlétikai szövetség legutóbb megtartott tanácsülésén véglegesítette a jugoszláv-olasz atlétikai viadalt, amely június 7-9 között lesz Romában. Június második felében jugoszláv-magyar verseny lesz Beogradban.

Francia-angol válogatott futballmérkőzés lesz vasárnap Párizsban. A francia csapat összeállítását: Hiden - Van Doren, Matler - Bourbotte, Jordan, Diagne - Courtois, Hiltl, Korányi, Heisserer és Veinante. A mérkőzést a belga Frankel vezeti.

A noviszádi Isztra vasárnap a Csukaricski meghívására Beogradban vendégszerepel. A mérkőzést a Zseleznicvár-pályán rendezik.

Berlin-Beograd városközi futballmérkőzést terveztek vasárnap a német fővárosban. A Szerb Szövetség azonban kérte a mérkőzés elhalasztását, mert a beogradi csapat most még nincs formában.

A Fruska Góran tegnap reggel 0 fok volt a hőmérséklet. A hóréteg vastagsága 45 centiméter, puha és olvad, az idő nappal ködös.

A magyar válogatott futbalcsapat meghívást kapott a svéd szövetségtől Stockholmba. Míután az MLSZ tavaszi műsora tulzsufolt, a mérkőzésre legfeljebb nyáron vagy ősszel kerülhet sor.

A román futballszövetség most akarja megválasztani azt a régi tervét, hogy a válogatott csapatban csak ro-

mán nemzetiségű játékos szerepeljen. Az első ilyen kísérlet március 31-én lesz a román-jugoszláv mérkőzésen. Ha a kísérlet beválik, a magyarok és olaszok elleni román csapatból is ki maradnak a kisebbségi játékosok.

Hivatalos NAK-közlemények. Felkérjük összes játékosainkat, hogy ma vagy legkésőbb holnap este hét órakor jelenjenek meg az alszövetségi helyiségben orvosi vizsgálatra. — A vezetőség.

A noviszádi téli sport-egyesület közgyűlése. A noviszádi téli sport-egyesület február 7-re hirdetett közgyűlését elhalasztották február 12-re. A közgyűlést este fél 9 órai kezdettel tartják meg az Uránia mozi kistermében. A közgyűlés után propaganda-filmeket mutatnak be, amelyekkel a téli sport szépségeit népszerűsítik.

VÁROSI ELŐLJARÓSÁG, NOVISAD

2151. szám. Noviszád, 1940. január 25.

Hirdetmény

A Városi Előjáróság szóbeli nyilvános árverésen eladja a K's Límánon a XXV. tömb 14 parcelláját, melynek területe 167 négyzetöl.

Az árverést 1940. február 14-én délelőtt 11 órakor tartják a városi közgazdasági osztály hivatalos helyiségében (Kralja Petra I. 25. ajtó 7.) ahol a hivatalos órák alatt a közelebbi feltételek is megtudhatók.

Az elnök megbízásából a gazdasági osztály vezetője helyett Osztályfőnök: Olvashatatlan aláírás s. k. (P. H.)

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnap lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetést adó a hirdetőfelet terheli.

HÁROM

csepp ezerjő »Növényharmat« elég bedörzsölésre, vízzel szájoáblításra, kockacukron elszopogatva, stb. Vigyázat! Csak törv. védett zöld csomagolásban való! Ára patikákban, üzletekben most 14.— dinár. 649

ELADÓ

ELADÓ a Sztrazilovszka u. 19. számú sarokház még kiépíthető új frontokkal 14 m. és 10 m. Bővebbet a tulajdonosnál: Telefon 31—73 vagy Vidákovic, Boskovic ügyöknél. 751

RENTÁBILIS IPARVÁLLALAT elköltözés miatt eladó. Szükséges tőke 100.000 dinár. Ajánlatokat: »Bör par« alatt a kiadóhivatal továbbít. 759

KIADÓ

ASZTALOS-MŰHELY március 1-re kiadó. Noviszád, Safarikova 26. 761

KERESLET

JÓHÁZBÓL való fiút kifutónak felvesz Bauer, Noviszád, Kralja Petra II. 141. Ugyanott perfekt spulnizónó felvétetik. 760

AVALA MOZI, SZUBOTICA

Február 5-től, hétfőtől

Petőfi Sándor örökbecsű költeménye

János vitéz

Filmre átirta Bakonyi Károly. Heltal Jenő verseire a zenéjét szerezte Kacsóh Pongrácz. Rendezte Gaál Béla.

Főszerepben: DR. PALLÓ IMRE, DAYKA MARGIT, KISS FERENC, PEÉRI PIRI CSORTOS GYULA, SIMOR ERZSÉBET, VITÉZ TIBOR, GÓZON GYULA, BILICSI TIVADAR

A legnagyobb magyar filmsiker — Egy-egy mozinak hónapokig volt a műsorán. János vitéz muzsikája és dalai: »En a pásztorok királya«, »Egy rózsaszál szebben beszélt«, »Kék tó, tiszta tó«, »A fuszulyka szára«, »En vagyok a bojtár gyerek« újból meghódítják a közönséget.

Kérjük a t. közönséget, hogy jegyekről elővetelben gondoskodják, mert a film csak rövid ideig maradhat műsoron. — Pénztár 9 óráig nyitva. Ez a legnagyobb magyar filmet a zágrebi MERKUR film hozta forgalomba. Vidékieknek jegyrendelés telefonon 581 sz. a'att, Bencze írógépszaküzletben.

ÚJABB SZÁLLITMÁNY ÉRKEZETT A VILÁGHIRÓ

TELEFUNKEN

VILLANY ÉS BATERIÁS KÉSZÜLEKEKBŐL

Nagy választék kiváló rádiókészülékekben, villany és bateriás néprádiók olcsó árban, részletfizetésre is. Szakszerű javító műhelyünk pontosan, olcsón és gyorsan végzi mindennemű rádió javítását.

CENTRAL RADIO, Szubotica, Aleksandrova ul. 4

RÁDIÓSOKNAK

GIF szalmiák-ELEM nélküli üzemeltetés,

- korlátlan a raktározó képessége,
- csodálatos a regenerálódása,
- óriási a teljesítménye,

Használaton kívül nincs érfogyasztás!

Szabadalom bejelentve

„KONTAKT“ elektrotechnika tvornica ZAGREB, Rádnicska cesty broj 55. BEOGRAD, Zadarszka br. 2.

Uránia Mozi - Noviszád

MA

Fóth Ede remek magyar népsziműve

A falurossza

Főszerepben:

Dajka Margit, Gregus Zoltán, Somogyi Erzsé, Rózsánegyi Kálmán

Rendezte Pásztor Béla

A magyar filmportis csodaműve!!

Jegyek elővetelben az Uránia mozi pénztáránál kaphatók — Telefon 40—31

Gondoskodjék idejében feléről!

PEKSEGEDET, fiatalabbat azonnalra felvesz Dinjaski Iván, Nov szád, Bácska ucca 56. 768

FIATAL LÁNYOK, akik cukorgyárban dolgoztak felvétetnek. Kávégvár, Noviszád, Adamovicseva u. 48. 769

MINEDENESNEK lányt vagy egyedülálló fiatalabb asszonyt azonnalra fe vesz Demmer, Noviszád, H.lendarzska 5. 767

KENEDICH KÁROLY

angol úriszabó

SUBOTICA

Strossmayerova 11.

DR. FILIPON CREME a modern kozmetika remekműve, a legjobb és legkedveltebb zsírtalan nappali krém. Apoteka Küchler, Vršac. 2474

FIAT Wanderer, D.K.W.

gépkoesi képviselő

PIRELLI autógumi

autó alkatrészek, felszerelések,

AUGUST KUTALEK, NOVISZAD.

Kralja Petra II. 64—84. Telefon 31.06

TÜZHELYEK, kályhák legolcsóbban SZENES vasútleben SZUBOTICAN.

SZEFLOT, pattanást, hámlást, orrvöröszödést és más arctisztatlanságot pár tégely használata után biztosan eltüntethet DARUVARI krém minden szakületben kapható. Háromsarkos nagy doboz 15.—, kis doboz 750 dinár. Postán küldi: BLUM gyógyszerár. Szubotica.

UJDONSÁG! Szabadalmazott fürdőberendezés **VIZVEZETEK NÉLKÜL**. Kérjen ajánlatot. Elárusítók kerestetnek. R. Seidler, Szubotica, Kosovo Polje 4. 651

Reggeli Ujsag

Uredništvo i administracija

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50

Telefon: 21—37, éjjel 20—58

Feladó kiadó: Andree Dezső

A mozdítóv. díj: Előfizetés:

Prepfiata — Előfizetés:

Egy óra 28— dinár

(kihordó útján 30 din.)

Három óra 80— dinár

(kihordó útján 86 din.)

Félévre 160— dinár

(kihordó útján 172 din.)

ziati svakodneвно — Megelenk napon'a

Post. čekovni račun — Postacsekizsámila:

Beograd, 59 754. Zagreb, 46.692